

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

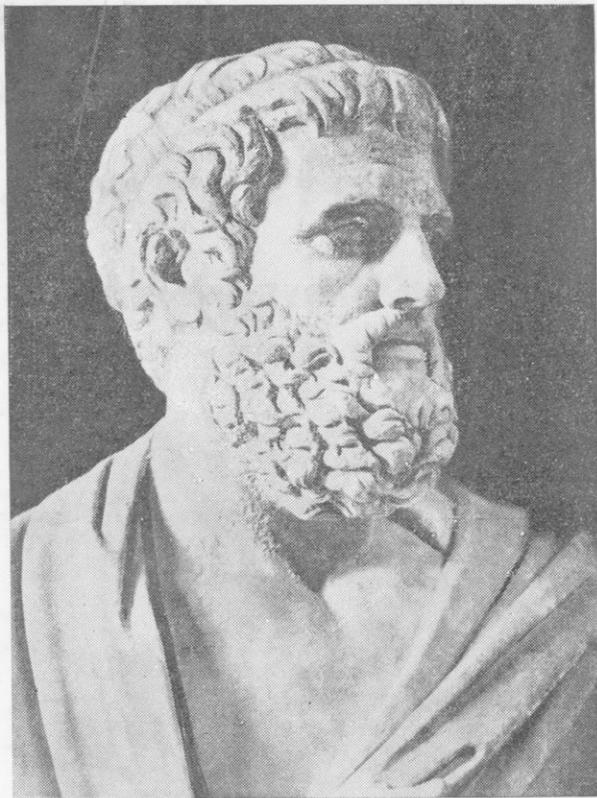
17328

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σ Ο Φ Ο Κ Λ Η Σ

1995

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημοῦργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων εορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικά στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἄδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αἰλοῦ καὶ ὄρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηῶν Πεισιστράτου, εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθεῖσας μεγαλοπρεπεῖς εορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ Λήνια, καθ' ἃ οἱ εορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρasmus τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνον δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία (τραγῶν ὠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέματα τραγῶν, διὸ καὶ τραγοὶ ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαίδροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς επικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμῳδία.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητὴς Θέσπις, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπειῶν ἐξ ὀθόνης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ὠμίει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διάφορους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλούσας ζωνρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἠγοίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θεσπίδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυνίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Ἀισχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδου, ὅφ' ὧν τὸ δράμα ἀνῆχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικὸς πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτον κοινωνικὸν καὶ θρησκευτικὸν περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτένησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἰτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη και τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, και ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς και ἠθικοὺς καρπούς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἷτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν και ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

᾿Ωστε τὸ δρᾶμα δὲν ἦτο ἀθόρμητον δημοῦργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ και κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως και ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκεῖνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλείδι τὸ προῖον ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ και οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς των και μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα και μετὰ ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις και ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην και φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ και αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἅμα και θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα και σφουρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ και θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων και δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖον δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους και τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσseto εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μετὰ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

᾿Ο Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π.Χ. ἐν τῷ Ἰππίω Κολωνῷ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφον προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

᾿Ο Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μηχανοποιίας, ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς και παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν και γυμναστικὴν και ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς και ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἢ πρόθυμος χάρις και ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς και αἱ μουσικαὶ του ἱκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς και

ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐφορτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἥρεμος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασιῶς εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτόραπῃ εἰς τὴν ποιήσιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἰ κ η σ ε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπενηύχον τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσηλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένευμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠνδρακίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστρατῆγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέως γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς ἐνδοσούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἢ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὐρίσκει πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπρόσηγος καὶ πολὺν προσηνῆς, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἄ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἀνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἀξίον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγωδιῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθειὰν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθειὰν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τραφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρέτην ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ τὴν ἀποδημίαν, ὅπως ἔπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοοῦμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπαιελημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων διὰ τὴν ἐπισκεφθῆ τὰς ἀγλαίας αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἰκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ υἱοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγείραντος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυνθῆν διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δραματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π.Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδεία εἰς Ἑλλάδα, Ἑλλάς, Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχον ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατόρθωσε τὴν καινοτομίαν εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοιαύτης ιδιότητος, αἷτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστὲρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνεπέρβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπονδαιωτέρα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἔπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥησεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἶπομεν ἄνωτέρω ὁ Θέσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὅμοίως ἠῤῥησεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλοτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιΐαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιοεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀρμονίαν, ποῦ πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτὰ ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτὴν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης, ἔλεγεν, ὅτι τὰ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἔσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπειᾶς καὶ χάριτος.

Ὅμοιος, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιοιοεῖται εἰς τὴν σάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἐναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλιν αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἡ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρορμοῦν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετὰς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

Α. ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγράφων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσότερας ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἐπτά: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὑπ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένον κόσμον τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγνωσόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαΐου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμὸν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαΐος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρόπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ τὰ χαθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νιοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζήτησιν πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαΐον καὶ φονεῖ αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρόχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλείσεως Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασίλισσαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβαις, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφροσύνης του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτίσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἐτεοκλέα,

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχίας, ὅτε αἰφνης δευνὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δέον νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποῖου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ANTIGONH

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικοῦ μύθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λαίον καὶ συνεξέσχη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μαροῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτίφλωσεν ἐαντόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος ἐν ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρήλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεῖτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβάς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρός τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργου Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπὶ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἕναντι μιᾶς τῶν ἐπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίθη νὰ κριθῆ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφοτέροι κατ' αὐτῆν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηνέχθη κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου θῆμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἄρεως ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Μεγαρέως, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δράμα, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὀμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὀμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγῶ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλγητος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρας μὲν ἡμᾶς ἡλίοι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτύσθι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηγός, οἶδε δ' ἠθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φύλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεῖα σποδῶ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσει κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νῦν οὐκ ἰσοῦμένον σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι,
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστῳ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα, 40
 ἱκετεύομεν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθᾶ του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἀριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἤδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὄρθον καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τήν τὸτ' αἰσίῳ τύχην
 παρέσχεες ἡμῖν, καὶ ταυῶν ἴσος γενοῦ.
 ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ζῶν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν· 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρήμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ.
 ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὔ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὑπνω γ' εὔδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλόνοις.
 ἦν δ' εὔ σκοπῶν εὕρισκον ἴασις μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνον
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ', ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
- ΙΕ.
 ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι. 80
- ΟΙ.
 ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω

- σωτήρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἠδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶροπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ξύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως,
 τίν' ἡμῖν ἤκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων; 85

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν. 10
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμί τῶ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήξεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοιμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἄν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύνοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαίῳσ ποθ' ἠγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς 105
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἕχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας; 110

- KP. ἐν τῆδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λαῖος
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῶδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἴκεθ' ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
 κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γάρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
 ρώμῃ κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαίου δ' ὀλωλότος,
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγένετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναί;
- KP. ἢ ποικιλῶδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε καμὲ σύμμαχον, 135
 γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
 καὶμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι. 140

κείνῳ προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ. 112
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρων
 ἴστασθε, τούσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἦ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.

ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὅδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δέματι
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλιν
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.

εἰπέ μοι, ὦ χρυσεὰς τέκνον ἐλπίδος ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροστ'
 [Ἀθάνα,
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεὴν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ. [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ

ὀρνυμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

- πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἐνι φροντίδος ἔγγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτᾶς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἄπερ εὔπερον
 [ὄρνιν, 175
 κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἑσπέρου θεοῦ·
 ἀντιστρ. β' ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιάν δὲ λάμπει στενόεσσα τέ γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·
 στροφὴ γ' ■ "Αρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἀγαλκίος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσυτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἰ' Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστροφῶν ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

- ἄρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἰγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διῶσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς, 210
 οἰνῶπα Βάαχχον εὖιον,
 Μαινάδων ὁμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκα ἔπι τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
- ΟΙ.
 αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἀγῶ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἵχνευον, αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστούς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάϊον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονός 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ ἴγῳ χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπίσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τότε,
 ἃ ἴκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῦψαι βίον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ζυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ζυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἡρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἔαν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἄδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρατ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἧ τε σύμμαχος Δίκη
 χοῖ πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαιεῖ θεοί. 275
- ΧΟ.
 ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἄναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
- ΟΙ.
 δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνῆρ.
- ΧΟ.
 τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 ΟΙ.
 εἰ καὶ τρίτ' ἐστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 ΧΟ.
 ἰνακτ' ἄνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι 285
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
- ΟΙ.
 ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- ΧΟ.
 καὶ μὴν τὰ γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 ΟΙ.
 τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
- ΧΟ.
 θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὀδοιπόρων.
 ΟΙ.
 ἤκουσα κάγώ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρᾳ.
 ΧΟ.
 ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δειμμάτων γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
- ΟΙ.
 ᾧ μὴ 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 ΧΟ.
 ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθεσ ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νομῶν Τειρεσία, διδαχτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἶα νόσω σύνεστιν· ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ', ὄναζ, μῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψάμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδῶς διώλεσ'. οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
 ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
 ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἶκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σύ 320
 καὶ γὰρ διοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
 ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλεῖ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεξε ,τῆνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
 ΤΕΙ. ὁρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω... 325
 ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ· ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε, 10
τᾶμ' ὡς ἂν εἴπω, μὴ τὰ σ' ἐκφῆνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἄτεγκτος κάτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργῆν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῖ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἅ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἅπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τοῦσδε μήτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίῳ μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ρῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεύξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τάληθές γὰρ ἰσχυῶν τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδασχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προουτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὔθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
 ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ 'κπειρᾶ λόγων; 360
 ΟΙ. οὐχ' ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.
 ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρος, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονάς ἐρεῖς.
 ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
 ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
 ΤΕΙ. λεληθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλάτοις
 αἰσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἴ κακοῦ.
 ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' ἀεὶ λέξειν δοκεῖς;
 ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
 ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλήν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
 τυφλὸς τά τ' ὄπα τόν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
 ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἂ σοὶ
 οὐδεὶς ὃς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
 ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
 μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα, βλάψαι ποτ' ἄν. 375
 ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
 ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπρᾶξι μέλει.
 ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
 ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
 ΟΙ. ᾧ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλῳ βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
 εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὔνεχ' ἦν ἐμοὶ πόλις
 δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
 ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
 λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐμβαλεῖν ἱμεῖρεται,
 ὑφεὶς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
 δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
 μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

ἐπεί, φέρ' εἶπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥαψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἠΰδασ τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει, 395
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προουφάνης ἔχων
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μὴδὲν εἰδῶς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὃν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδικεις γέρον
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ ἀν οἷά περ φρονεῖς.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη 405
 ὀργῆ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ.
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ ἄριστα λύσομεν, τότε σκοπεῖν.
 ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν 410
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ καγὼ κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία,
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας·
 σὺ καὶ δίδορκας κοῦ βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἐνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ', ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 σοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε καπὶ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾷ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμῆν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἀνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνῃ κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
 ΤΕΙ. οὐδ' ἐκόμεν ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
- ΟΙ. ποίοισι; μεῖνόν· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
 ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.
 ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφως; 440
 ΟΙ. τοιαῦτ' ὄνειδίξ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
- ΤΕΙ. αὐτὴ γε μέντοι σ' ἠ τύχῃ διώλεσεν.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
 ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
- ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἂν ἀλγύναις πλέον.
- ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ' ὦν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κάνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

- ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455
σκήπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, καὶ ἕξ ἧς ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὁμόσπορός τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ', ἰὼν 460
εἴσω, λογίζου· κἂν λάβῃς ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρα
ἄρρητ' ἄρρήτων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
ὥρα νιν ἀελλάδων
ἵππων σθεναρώτερον
φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκῃτοι
ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφόντος ἀρτίως φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475
ὑλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρεῶν,
τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
ζῶντα περιποτᾶται.
στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὖν, δεινὰ ταρασσει σοφὸς οἶω-
[νοθέτας 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.

τί γὰρ ἦ Λαβδακίδαις,
ἦ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδίποδα, 495
Λαβδακίδαις ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ζυνετοῖ

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν
εἰδότες ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γῶ
[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἤλθε κόρα.
ποτέ, καὶ σοφὸς ὄφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις·
τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

ΚΡ.

ἄνδρες πολῖται δεῖν' ἔπη πεπυσμένως
κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπου,
πάρειμ' ἀτλητῶν. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ζυμφοραῖς 515
ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,
οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραιώονος πόθος,
φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520
ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ καλὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

ΧΟ.

ἀλλ' ἤλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- ΚΡ. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- ΧΟ. ἠυδατο μὲν τάδ', οἷδ' δ' οὐ γνώμη τίνη.
- ΚΡ. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρονεῖς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- ΧΟ. οὐκ οἷδ'· ἄ γὰρ δρωσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἐξω περᾶ.
- ΟΙ. οὗτος σύ, πῶς δεῦρ' ἤλθες; ἦ τοσονδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμας στέγας
 ἴκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδῶν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῖν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄ.ευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- ΚΡ. οἷσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, καῖτα κρίν' αὐτὸς μαθῶν.
- ΟΙ. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὔρηκ' ἐμοί.
- ΚΡ. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- ΚΡ. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- ΟΙ. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρωῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
- ΚΡ. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδίκ' εἰρῆσθαι· τὸ δέ
 πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- ΟΙ. ἐπειθες ἦ οὐκ ἐπειθες, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευέματι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λαίος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἔννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως καὶ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; οὐκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τότε οὗτος ὁ σοφός οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαίου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ', αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν'. οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνῃ ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὔδοντ', εἰ τά γ' αὖθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἤρχον, πολλὰ κὰν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἠδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ἀφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰδὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῆ τ' ἐμῆ καὶ σῆ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοντον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τὰδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν ἄμους,
 κακὸν δὲ κὰν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ'· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχύν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήζεις; ἤ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἥμιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
- ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὗτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνω. 630
ΧΟ. πάυσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆγδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἴοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἶκος σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὅμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, ὁ σὸς πόσις
δραῖσαι δικαιοῖ, δυοῖν, ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ζύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι κακῶς

- εἴληφα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μὴ νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
- ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν
 ἔπειτα κάμε τούσδε θ', οἳ πάρεισί σοι.
- ΧΟ. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
- ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
- ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
- ΟΙ. οἴσθ' οὔν, ἃ χρῆζεις; [ταίδεσαι.
- ΧΟ. οἶδα.
- ΟΙ. φράζε δή, τί φῆς. 655
- ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
- ΟΙ. εὔ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- ΧΟ. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὅ τι πύματον
 ὀλοίμην, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρως γὰ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- ΟΙ. ὅδ' οὔν ἵτω, κεῖ χρῆ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βίᾳ. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὗτος δ', ἐνθ' ἂν ἦ, στυγῆσεται.
- ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἰκὼν δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισται φέρειν. 675
- ΟΙ. οὐκουν μ' ἕασεις κάκτος εἶ;
- ΚΡ. πορεύσομαι,

- σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώστος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.
- ΧΟ.^{ἀντ.α} γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω;
- ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἦτις ἡ τύχη. 680
- ΧΟ. δόκησις ἀγνώσ λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
- ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- ΧΟ. ναίχι.
- ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ', ἄλις γὰς προπονουμένας, 685
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- ΟΙ. ὄρᾳς ἴν' ἦκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
τοῦμόν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- ΧΟ.^{ἀντ.β} ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἰ σε νοσφίζομαι
ὅς τ' ἐμὴν γᾶν φίλον ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὔρισας· 695
τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνῃ, γενοῦ.
- ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κἄμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- ΟΙ. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλέον, γύναι, σέβω· 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
- ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.
- ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;
- ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- ΙΟ. σὺ νῦν ἀφείς σεαυτὸν ὦν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ πάκουσον καὶ μάθ' οὔνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φρανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κάνταυθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤγνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
 ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κάνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσασί σου τόδ', ὡς ὁ Λάιος 730
 κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς.
- ΙΟ. ἠὺδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὐ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κάπὸ Δαυλίας ἄγει.
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς; 735
 ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λάιον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.

- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολὺ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἄρας
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἄθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπηρς ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἂ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἷ' ἀήρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ζῦμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάϊον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κειῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίϊόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
ἄγρους τε πέμψαι κάπτι ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κάπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιος γάρ, οἷ' ἀνὴρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
- ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- ΟΙ. δέδοικ' ἐμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἴξεται μὲν· ἀξία δέ που μαθεῖν
κάγῳ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
- ΟΙ. κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἂν ἢ σοί, ἢ διὰ τύχης τοιαῶσδ' ἰών;
ἐμοὶ πατὴρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνὴρ 775
ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί. 780
κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχον· θατέρω δ' ἰὼν πέλας
μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιιν ἑτερπόμην, ὅμως δ' 785
ἔκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὦν μὲν ἰκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηγεν λέγων, 790
ὡς μητρὶ μὲν χρεῖη με μειχθῆναι, γένος δ'
ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄρα,ν,
φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
κἀγὼ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὀνειδέη τῶν ἐμῶν τελούμενα.
στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
ἐνταῦθα μοι κήρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἶόν σὺ φῆς,

ξυνηντίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἠλαυνέτην. 805
 κάγω τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παῖω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κᾶρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσῃν γ' ἔτειςεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεὶς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ζύμπαντας. εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαΐῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδ' ἄνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθοδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνήρ;
 ὃν μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' ἀστῶν τινι
 δόμος δέχεσθαι μῆδ' προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τὰδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γῶ π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧνπερ ὦλετ'. ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρῆ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε καξέθεπέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἄγνων σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ζυμφορᾶς ἀφειγμένην.
 ἢ μὲν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὔν

ΧΟ.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένου δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ λέγων
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἴκτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
- εἰ δ' ἄνδρ' ἔν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῶ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτρεποίτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ' ὄναξ, τόν γε Λαῖτου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κείνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὠλετο·
ὡστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνασ'. ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοὶ φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἴ μοι ξυνεΐη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνεΐαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

- ὑψίποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατὴρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὥρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται τὸ καλῶς δὴ ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.
- στροφή β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἱ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τί δεῖ με χορεύειν;

- ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεκτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἵπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὴν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖτου 905
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἦδη, κούδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910
- ΙΟ. χώρας ἄνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνήρ 915
 ἔννοους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῆγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγημασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίπου; 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὅπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὧ ξένε·
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
- ΣΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις ἀεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
- ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὧ ξέν'. ἄξιός γάρ εἴ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.
- ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνοσ δ' ἀφιγμένος; 935
- ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶσ δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
- ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠυδατ' ἐκεῖ. 940
- ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶσ εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὧ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὧ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὧ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἔστέ. τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὄδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὑπο.
- ΟΙ. ὧ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα, 950
 τί μ' ἐξεπέμφω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- ΟΙ. οὔτος δὲ τίς ποτ' ἔστι καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑψηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανῶν εἴη ἕξ ἐμοῦ.
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβῶν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἄιδῃ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠΐδασ· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμην.
 ΙΟ. μὴ νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς.
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναίτο τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα·
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὅτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἄν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ ἕκρυβε ζῶσ' ἢ τεκοῦσα νῦν δ' ἐπεὶ
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν.
 ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνήμη· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
- ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
- ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἦς ὤκει μέτα. 990
- ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
- ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινὸν, ὧ ξένε.
- ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
- ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὧν οὐνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
- ΑΓ. ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
- ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
- ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἀναξ,
 ἐπέειπερ εὐνους ἦλθον, ἐξελυσάμην;
- ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
- ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμεν, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμι τι.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐποτ' εἴμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
- ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδώς, τί δρᾶς.
- ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
- ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκ εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
- ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλθη σαφής.
- ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
- ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκην οὐδὲν τρέμων;
- ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
- ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
- ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσε με;
- ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρος, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκεῖνος οὔτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
- ΟΙ. καῖθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδωσ; 1025
- ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταυθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτου.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὅς εἴ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ': ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλωῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαῖτου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὔτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὔτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἶδειτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἴμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὄν κάματευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τὰδ' οὐχ ἦμιστ' ἂν Ἰοκάστα λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τὸν θ' οὗτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνηθῆναι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγώ, λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμόν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
κήδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγώ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾷ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τὰδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλα.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἶθε μήποτε γνοίης, ὅς εἶ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε. τοῦτο γάρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνῆ; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γάρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

- τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος. 1085
- ΧΟ. στρ. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέιρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὔριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν.
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἴημε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
- ἀντιστ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβᾶτα πατρός
 πελασθεῖς', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἶθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσπων,
 εἶθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ'
 εὔρημα δέξασ' ἔκ του 1105
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.
- ΟΙ.
 εἰ χρή τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῷ

- γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρι σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ, τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος. 1115
- ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαΐου γάρ ἦν,
 εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνὴρ.
- ΟΙ. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
- ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων.
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαΐου ποτ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ΟΙ. ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;
- ΘΕ. ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην. 1125
- ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ζύναυλος ὢν;
- ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
- ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῆδέ που μαθῶν;
- ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγοις;
- ΟΙ. τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἦ ζυναλλάξας τί πως; 1130
- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνωτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρι τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρχτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαΐου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ, νῦν, τότε οἴσθα παῖδά μοι τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὃ τᾶν, κείνος, ὃς τότε ἦν νέος. 1144
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ' ἐπεὶ τὰ σὰ
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὃ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτ' ἀπὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶν γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ' ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον, ὡς δοίην, πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβών; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μή, δέσποθ' ἱστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶν τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κᾶγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'. ἢ δ' ἔσω

- κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
 ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
 ΘΕ. μάλιστ' ἀναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφήκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὃν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς,
 ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὐς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
 ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,
 ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
 δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
 τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
 τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
 ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
 καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
 τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
 τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὦ
 τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
 οὐδένα μακαρίζω
 ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολάν
 τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

- πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμφώνυχα παρθένον
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 1200
 χώρα πύργος ἀνέστας.
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάτης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
 στροφή β' τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 1205
 ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κέρα,
 ᾧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
 αὶ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 1210
 σῆγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β' ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 1215
 ἰὼ, Λατῆιον, ὦ τέκνον,
 εἶθε σ', εἶθε σε μήποτ' εἰδόμεν·
 δύρομαι γὰρ ὡς περὶ ἀλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 1220
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμόν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰετιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἴπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νύφαι καθαρυῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' ἐς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα. τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' ἀυθαίρετοι.
 ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κἀρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κἀν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἔειπ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 'κάλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουςαν λίποι
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν·
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 ΧΟ. φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῶ δαιμόνων δεικνυσί τις·
 οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἷ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' αὖσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινας, 1260
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη,
 οὐ δὴ κρεμαστὴν τὴν γυναῖκ' ἐσειδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα' νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστὴν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα'.
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὐθ' οἷ, ἔπασχεν οὐθ' ὀποι' ἔδρα κακά.
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὄψοίαθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοίατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσσαν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροριθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὄνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

XO.

- ΕΞ. βοᾷ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δείξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα 1295
τοιούτον, οἶον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων, σ' ἐγὼ
προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλημμον,
προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' εἰσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποῦ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
ἰὼ δαῖμον, ἔν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου
νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄρατον
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἶμοι, 1315
οἶμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἅμα
κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
ΧΘ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακὰ. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.
- ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὕψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτὸν ἢ
 στερικτὸν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ φίλοι;
 ἀπάγειτ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγειτ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δέιλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον.
 ὥς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γνῶναί ποτ' ἄν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὃς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ', ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πρᾶσσων.

- τότε γάρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἔμοι τοσόνδ' ἄχος.
- XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
- OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ᾧ ἔφυν ἄπο.
νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἀφ' ᾧ
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἷ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφιν κακοῦ κακόν, 1365
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γάρ ἦσθα μηκέτ' ὧν ἡ ζῶν τυφλός.
- OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ', ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκει, μηδὲ συμβεβλυσ' ἔτι. 1370
ἐγὼ γάρ οὐκ οἶδ' ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς "Αἰδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἔμοι δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσειν ἔμοι;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἔμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστν γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά θ', τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ,
κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἑμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ᾧθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐτου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραν; 1385
 ἤκιστα γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμόν ἄθλιον δέμας,
 ἴν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύν· 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβῶν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἔμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ' οἶον ἄρά με 1395
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμόν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρά μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἴτα δεῦρ' ἰὼν
 ὀποῖ' ἔπρασσον αὖθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἄ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐχρίψατ' ἐνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰ μὰ γὰρ κακὰ
οὐδείς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- KP. οὐθ' ὡς γελαστής, Οἰδίπους, ἐλήλυθα
οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μῆτε γῆ
μῆτ' ὄμβρος ἱερὸς μῆτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσχομίζετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλισθ' ὄραν 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω.
- KP. καὶ τοῦ με χρείας ὦδε λιπαρεῖς τυχεῖν;
OI. βῆθ' ἄγε με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- KP. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- OI. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἔσταμεν
χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- OI. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὕπερ;

- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοὶ γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέφομαι·
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε
 πατρῶον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἕα με ναίειν ὄρεσιν, ἐνθα κλῆζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἔν' ἐξ ἐκείνων, οἷ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῳ δεινῷ κακῷ.
 ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω·
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέον,
 προσθῆ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ὦσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιν ἐμαῖν,
 αἶν οὔποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰὲ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσαι μ' ἕασον ἀποκλαύσασθαι κακὰ.
 ἴθ' ὄναξ,
 ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἦνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημι;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιν
 δακρυρροοῦντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
 ἔπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνούς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμάς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὦδ' ὄρα̃ν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα·
 ὅς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὐθ' ὄρων οὐθ' ἰστορῶν 1485
 πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἐορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἕξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἠνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδῆ λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι; τὸν πατέρα πατὴρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
 ἐκτῆσαθ', ὑμᾶς, ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· καῖτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε δὴ παρῆς 1505
 πτωχὰς ἀνάδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξιώσῃς τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς, 1121
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὀρών
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψάσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὔ καιρὸς ἐᾶ, ζῆν, τοῦ βίου δὲ λώονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 ΚΡ. ἄλις, ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγῃς ἔσω. 1515
 ΟΙ. πειστέον, κεῖ μηδὲν ἠδύ.
 ΚΡ. πάντα γὰρ καιρῶ καλὰ.
 ΟΙ. οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 ΚΡ. λέξεις, καὶ τότε εἶσομαι κλύων.
 ΟΙ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποιον.
 ΚΡ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 ΟΙ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 ΚΡ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 ΟΙ. φῆς τὰδ' οὖν;
 ΚΡ. ἄ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 ΟΙ. ἄπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 ΚΡ. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 ΟΙ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 ΚΡ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῶ βίῳ ξυνέσπετο.
 ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσετ', Οἰδίπους ὕδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὐ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ, μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 — 13

Λεξιλογικαί. νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις ἢ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοός καὶ σημ. κινεῖσθαι ταχέως. **ἔδρα**, ἢ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι. **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἦτοι **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι δοτ. ἡθικῆ. **ἰκτήριος** = ἰκετευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **ὄμοῦ μὲν, ὄμοῦ δὲ** σχῆμα ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἄ ἐγῶ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφω** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δεῖσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλλητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποῦ ὑπάρχει ἢ ἀρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά. Οιδίπους· ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ τοὺς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξεληθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφῆ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐκτίσεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίοις κλάδοις ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔναιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 — 57

Λεξιλογικά. κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἀρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίοιοι προσήμεθα** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίοιοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἤθεοι** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανίαί. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω· συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θλινατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχους). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός· **ἄγονος**·

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. **ἐν δὲ σκῆψας** τμησίσι· ἐνσκήπτω λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. **ἐλαύνω** = μαστίζω, πλήττω. **πλουτίζεται**· ἀντίθεσις πρὸς τὸ **κενοῦται** καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. **νῦν** = λοιπόν, ὅθεν. **ἐφέστιος** = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. **συμφοραὶ βίου** = αἱ συνήθεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς. **συναλλαγαί** = σχέσεις. **συναλλαγαὶ δαιμόνων** = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηναί· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. **ἐκλύω** = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικήν. **ὅς ἐξέλυσας** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ **ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι**. **μολῶν** (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.), **αἰδός**· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφιγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. **δασμὸς** εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. **καὶ ταῦτα** = καὶ μάλιστα. **ἔξοιδα** = γνωρίζω ἀκριβῶς. **ἐκδιδάσκομαι** = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδῶς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνη, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γινῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμαία ἐμπνευσίς του. **προσθήκη** = συνδρομή, συμβουλή. **λέγει νομίζει τε**· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. **ὀρθῶ** = ἀνορθῶ, σφῆζω. **νῦν τε** σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον **πάλαι**. **πᾶσιν**· δοτ. τῆς κρίσεως. **Οιδίπου κᾶρα**· περιφρασις εἰς δῆλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. **πρόστροπος** (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινῆς. **ἀλική** = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. **φήμη** (φημι) = μαντεία, **ἀκούσας** ἐνν. τὸ **οἶσθα**. **Ξυμφορὰ** (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔκβασις. **ζώσας** = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). **ἐμπειρος** = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός **εὐλαβοῦμαι** = φροντίζω, προνοῶ. **ὡς**· αἰτιολ. **τῆς πάρος προθυμίας** (γεν. αἰτ.). = διὰ τὴν προηγούμενην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἤθελε δὲ νὰ προσθέσῃ : εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλεσῆρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. **μηδαμῶς μεμνώμεθα** (ῥ. μέμνημαι) = οὐδόλως ἄς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βσιλείας σου. **στάντες ἐς ὀρθὸν** = ὅτι ἐσώθημεν. **πεσόντες ὕστερον** = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ **ὕστερον** θὰ ἐννοήσωμεν τὸ **πρότερον** εἰς τὸ στάντες· τίνος εἵδους

μετοχαί είναι ἀμφότεραι ; ὄρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξι., (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, και—και ὁμοιωματ., ἡ σύνταξις : ὡσπερ γάρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσ ἡμῖν, αὐτως και νῦν ἴσος [γενοῦ εἶπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς και ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν και θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπέξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρῆμος. ὡς οὐδὲν ἐστίν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βρωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ και τῆς Ἀρτέμιδος και τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. ἀγοραῖσι· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ και βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως και ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δρᾶμα ἐπαίξετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. Ἰσμηνός· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. σποδῶ· ὀνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον και ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. σαλεύει...κἀνακουφίσαι κἀρα κτλ. ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἦτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς και τὸ ἄγονον γυναικῶν και ζῶων, δῶμα Καδμεῖον· ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. μέλας Ἄδης· ὁ Ἄδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. στεναγμοῖς και γόοις· αἱ ψυχὰ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. ὄρνιθι αἰσίῳ· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα και κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου και πᾶσαν μαντείαν και οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. οἰκτρὸς = ἄξιος οἴκτου. γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς και ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἱμεῖροντες. ἱμεῖρω = ἐπιθυμῶ. νοσῶ = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοηθῇ και ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). οὐκ ἐστίν ὄστις = οὐδείς. νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἦτις εἶναι ἐναντιωματικὴ, ἔπρε-

πε νά τεθῆ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νά τεθῆ κατὰ γεν., ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. καθ' αὐτὸν] = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). πόλιν κάμει καὶ σέ· σημ. τὴν αἰτίαν. ὕπνω εὐδοντα (πλεον.) = βελθῶς κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. ὁδός = μέθοδος, σχέδιον. ὁ πλάνος = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαφτ. ἡ γενικὴ φροντίδος = σκέψεως. ἦν· καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ ὁ· ὁμοίως ταύτην ἀντὶ τοῦτο. γὰρ ἐπέξηγημ. γαμβρός = κηδεστής, (ὁ γυναικάδεφός του). Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις. ὅ,τι ῥυσαίμην, πλαγία ἐρώτησις. ῥύομαι = σφάζω. ξυμμετροῦμαι = μετρῶ ἐν συγκρίσει. ἤμαρ = τότε, ἤμαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. χρόνω = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδιόν του. λυπεῖ· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. πλείω (χρόνον). τοῦ εἰκότος = τοῦ πρόποντος. καθήκων = ἀναγκαῖος, τηνικαῦτα = τότε. κακός, μὴ δρῶν κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συσωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; εἰς καλὸν (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρως, οἶδε· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἰκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. προσστείχω = προσέρχομαι. εἰ γὰρ = εἴθε. σωτήρι = σωτήριον. ὥσπερ ἐνν. βαίνει. λαμπρός = φαεινός. εἰκάσαι, τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νά συμπεράνη τις. μὲν = τοῦλάχιστον. ἡδὺς ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. ἡδὺς (ἐνν. βαίνει). ἔρω = ἔρχομαι, πολυστεφής = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. πάγκαρπος = πολὺκαρπος. οὐ γὰρ ἄν εἶρπε· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδὺς. τάχα = ταχέως. εἰσόμεθα (ὁ οἶδα). ξύμμετρος = εὐρίσκειται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. κλύω = ἀκούω. κήδευμα = ἀφρη. ἀντὶ συγκερ. = κηδεστής.

Πραγματικά. πολυστεφής: οί ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανάρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· **παγκάρπου δάφνης:** δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βάια. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** πολλὰ προσφωνήσεις, δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ:** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπίσημους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχθος. κατ' ὀρθὸν ἐξέρχεσθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἐκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἂν εὐτυχεῖν· ἀπέδοσις τῆς ὑπαθέσ. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χρησμός. θρασὺς εἶμι = ἔχω θάρρος, προδείσας εἶμι = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χρῆζω = ἐπιθυμῶ. εἴτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἴτε χρῆξεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἶμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἂν = ἠμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἠπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτρέπω. ἐμφανῶς = σαφῶς. ἐλαύνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. ἀνήκεστον (α στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύω) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμός = ἐξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. ὁ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδρηλατῶ = (ἀνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. λῦω φρόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν. χειμάζω = κατατρύχω διὰ θυέλλης καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρύχω. τοδ' αἶμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκείμενον (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίου γὰρ ἄνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἄνδρὸς ἐστὶν ἡδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); μηνύω = δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ, ἔξοιδ' ἀκούων = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). ἐπιστέλλω = παραγγέλω. αὐτοέντης = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : **χειρί. τινάς** ἀορίστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντι ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας. αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὐρεθήσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). **άλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῇ. **συμπίπτω φόνῳ** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστῶς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συχναίς ἀπαντᾷ ; **θεωρός** (θεός - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α' ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατής. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπός, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **ἴτου** = παρὰ τοῦ ὁποῖου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. γὰρ αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἷς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονησεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆτει ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὃς φυγῶν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον;** ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο ; **ἔν γὰρ ἐξεύροι ἂν** (τὸ ἔν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ **μιν** τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεύοντο ταῦτα. **Λαῖου** γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζεν; **ἐμποδῶν εἶργε** πλοῦτος ἐκφράσεως, **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλωδός** = ἡ αἰνιγματώδη ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἡ ποικιλωδός Σφίγξ** προσήγετο ἡμᾶς, μεθέοντας τὰ φανῆ, σκοπεῖν τὸ

πρὸς ποσίν. **τάφανῃ** ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθί-
μι** = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικάι. ἐσθλὴν· ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀρχίση ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαίτερος τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ τὴν μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντα αὔδα**· ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαρὰν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγεῖλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἷς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς**· θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μῖασμα**· οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιὰρὸς μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπῆ-
τεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπί-
θανον εἰς τὸν θεατὴν, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦ-
τα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφο-
ρῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπι-
τρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ'
οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ
κατὰ τὸν Λάιον, τῶρα δὲ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ
εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ, νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός**· δὲν λέγει, διὰ
τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφούς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν**
τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ
πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ'
εἰδῶς φράσαι**· ὁ ἀκολουθοῦς οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταρα-
χὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντε-
λήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν
τὴν φυγὴν του, διὰ τὴν μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦ-
το εἶπεν ὅτι λησται καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο
ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ τὴν μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ
Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεχνική πλοκή τοῦ μύθου. **εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο**, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι ;

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. **φαίνω** = φέρω εἰς φῶς. **αὐτ'** = αὐτά. **ἐπαξίως** — **ἀξίως**· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. **πρὸς τοῦ θανάτου** = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. **ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος** = στρέφω τὴν προσοχὴν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. **ἐνδίκως** = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. **τιμωρῶ τινι** = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. **ἀπωτέρω**· ἐνν. ἐμαυτοῦ. **οἱ ἀπωτέρω φίλοι** = οἱ μακρινοὶ φίλοι. **ἀποσκεδάννυμι** = ἀπομακρύνω. **αὐτοῦ** ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) **μύσος** = μίσημα. **τάχα** = ἴσως. **προσ-αρκῶ τινι** = προσφέρω ἱκανοποιήσιν εἰς τινα. **ἴσταμαι** = ἀνίσταμαι. **ἄραντες** (ἀπὸ τῶν βωμῶν). **ἄλλος δὲ** (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). **πεπτωκότες** = δυστυχεῖς. **ῶν**· ἔλξης ἀντὶ τοῦ **ἄ**. **ἐξαγγέλλομαι** = ὑπόσχομαι. **ἅμα**· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτὴρ. **ἴκοιτο**· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. **παυστήριος** = παυστήρ.

Πραγματικά. **ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων**· ἐνν. τὸν Λάιον. **ἄραντες**· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἰκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. **ἄλλος** (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). **σωτήρ**· ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφίζων τὸν ἀθρῶπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν **σωτήρ θ' ἴκοιτο** κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχετο ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παίδων διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. **φάτις** (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἢ φάτις. **ἀδυεπὴς** = ἡδυεπὴς = γλυκόλογος· τὸ ἡδυεπὴς πλεονα-

στικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρική κατάληξις = ἤληθες. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας**· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμαί = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ἰήσιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή· **παιάν**· δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως ὡς ἰατρικός θεός. **ἀμφὶ σοί**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...**· πλαγία ἐρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἔννοουμ. μετὰ τὸ ἄζόμενος, ἐρωτῶ, **ἐξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἐξανύσεις μοι** = τί καθῆκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκτελέσω. **ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός ;

Ἄντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἀόρ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος ; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι, **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλέεα. **κυκλοεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς] = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἢ ἰδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βῆλλω) = ὁ μακρὰν βῆλλων. **ἰώ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξίμοροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προσελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἔνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προσελθοῦσαν. **ὑπερόρ-νυμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἢ φλῶξ. **καὶ νῦν** (ἔνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β' (168 - 177)

Λεξιλογικά. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὅλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἐνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ᾧ τις ἀλέξεται χρόν.** μέλ., ἀναφορ. τελικῆ πρότασις. **γάρ** αἰτιολ. **τέ :** νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτός** = ἔξοχος, ἐξαιρετός. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ἰήιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφον. ἰή) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβῶντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ὄρμενον** μεσ. ἀορ. τοῦ ὄρνυμαι = τρέχω, πετῶ. **εὐπτερος** = καλλίπτερος. **ὄρνις** (ὅ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὀρμητικώτερον, **ἀμαιμάκτετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἄμαχος, ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἢ σειρὰ τῶν λέξε·: **προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἀμαιμάκετου πυρός.**

Ἄντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικά. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ὄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι. **νηλεῆς** (νῆ-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχὼν ἐλέου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνας. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (ἀ ἄθροιστ. καὶ λέχος) (ἦ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἀκτὰν παρὰ βώμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν ἀντι ἄλλοι.** **λυγρός** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῶν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὀράσεως εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονόεις** (στόνος = στε-

ναγκῶς) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρως, υος (ἦ) = φωνή (περιλ.). **ῥμαυλος** = σύμφωνος, ὁμοῦ ἡχῶν. **ῶν ὑπερ**, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν **εὐώψ**, ὦπος (εὔ-ὠψ) = ὠραίος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκίαν, ἀλκία = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρμητικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίων βασανίζει (ὕπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). **περιβόητος** = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω** = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικήν συνάντησιν, προσβάλλω. **παλίσσυτος** (πάλιν — σέυομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ποίησον ἢ δός. **δράμημα** = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπό - ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων **ῶν**, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχή. **Θρήκ. κλύδωνα** = Εὐξείνιον πόντον. **τέλει** = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. **ἀφήμι** = καταλείπω τι σῶν. **τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται** (τιμῆσις, ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. **τόν** = τοῦτον (τὸν Ἄρη) **κράτη νέμω**, ἄρχω. **φθίνω**· ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκυλος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **ἀδάματος** = ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. **ἐνδατέομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ρημ. προῖσταμαι) = προστάντα· **ἄρωγὰ προσταθέντα** = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. **ἄρωγὰ** εἶναι κατηγορ. ἢ σειρὰ τῶν λέξ.: θέλομι' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλᾶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἄρωγὰ. — **διάσσω**

(διαίτσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσῆς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κυκλήσκω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὦπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὖσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῖ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή) = ἐνθουσιαστικός. **ὀμόστολος** = ὀμοδίαιτος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον, **ἀγλαώψ**, ὦπος = φωτεινός, λαμπρός, **φλέγοντα** = πάλλοντα, **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμός λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔδιδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεὺς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυσεπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμύσωνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τὰς πολυχρύσου**, διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἱατρός τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἔπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος**· τοιουτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν. συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους, **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηριου ὄπλου. **κλυτᾶς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαιρετόν ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: **καίπερ** τῆς γῆς ἐξαιρέτου οὔσης τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἄκτάν ἐσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὠνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρὸν κατέκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως **ἔσπερος θεός**. **θαναταφόρα κείται ἀνοίκτως**, διότι φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοικτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρόν. **θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναίαν πρώτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, δ' ἀ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναίαν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις ('Ομ. Ἰλιάδ. Ε 856, Φ. 406). **εἶτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρήκιον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐκπνέθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῷ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ρίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δὲ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἰγλας**· ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλῶδεςσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὀμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκλουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιοῦτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἑάων** (ἀγαθῶν)

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α΄) 216 - 275

Λεξιλογικά. Ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. ἀλκὴν = ὑπεράσπισιν, βοήθειαν. ἔθηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἃ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλκὴν κἀνακούφισιν. ἀγῶ = ἅ (ἔπη) ἐγῶ. ἐξαγορεύω = δημοσίᾳ ἀνακοινῶν. ξένος μὲν (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. τοῦ πραχθέντος = τοῦ γενομένου φόνου. αὐτός = ὁ μόνος μου. μὴ οὐκ ἔχων, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; οὐκ ἂν ἴχνησον μακρὰν (ὁδὸν)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον...· διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις μὴ οὐκ ἰδὲ στίχ., 13. σύμβολον (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον ἐνδειξίς, τεκμήριον. νῦν δέ· ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. ὕστερος ἔνν. τοῦ πραχθέντος. τελῶ = πληρώνω φόρον. τελῶ εἰς ἀστούς = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). προφωνῶ (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. β. ἐξερῶ δι' ἄλλου ρήματος) = διακηρύττω. Λάιον κατὰ πρόληψιν. τοῦπίκλημα = τὴν κατηγορίαν. ὑπεξαιρῶ κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον μὴ φοβεῖσθω, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). πείσεται (β. πάσχω). γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν: μὴ φοβεῖσθω. ἀστεργῆς = δυσάρεστος, φοβερός. εἰδ' αὖ = ἐὰν δὲ ἀφ' ἑτέρου. τὸ κέρδος = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. τελῶ μέλ. = θὰ πληρώσω. χῆ (= καὶ ἡ) χάρις προσκίεσται = καὶ προσεί θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. δεισας = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). ἀπωθῶ = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. τοῦπος = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγὴν μου. ἃ ἔκ τῶνδε = ὅσα μετὰ ταῦτα. ἀπαυδῶ = ἀπαγορεύω. τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. γῆς ἐξαρτ. ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) ὅστις ἐστί. εἰσδέχεσθαι, ἔνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. κράτη τε καὶ θρόνους (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. κοινὸν =

κοινωνόν, συμμετόχον. **θύματα** = θυσίαι. **χρένιψ**, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ὤθειν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεύγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀοριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακόν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίψαι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι-ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκῆπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως — ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως (ὡς μέχρι τοῦδε) ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ). **ἔξερευανῶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις** πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε γὰρ εἶπει: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι**, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθήκον γὰρ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάλω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὄμοσπος** παθητ. σημασίας = ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὄμοσπόρος** = ὁμοῦ σπείρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**· νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ ὄλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενεθικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κρᾶτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κᾶρα = κεφαλῆ). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας)· **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπὲρ... **ἀφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί** δοτ. χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρίτα τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι, μήτ' ἀνιέναι** = μήτε νὰ

επιτρέψουν νά γίνῃ ἄροτος σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὕμῖν δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἴθε νά εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νά εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς· ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις**· ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὄλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγνιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὠρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησης τῆς δικαιοσύνης, **εὖ ξυνεῖεν**· ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἔγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἀράς, εἶναι ἰδικόν του ἔγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ᾧδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γὰρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε** πλαγ. ἐρωτ. πρότ., ἀντικείμεν. δὲ τοῦ εἴργασται ἔνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστί**, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ νά ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρίημι** = ἀφίνω· τοῦ βήματος τούτου, ὡς καλυπτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταῦθ' ὀρῶντα** = ταῦτὰ εἰδόντα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχήν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις)·

ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρώντα ταῦτά ἄνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργοῖς** = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν** προσωπ. σύνταξις ἀντ: ἀπροσώπ. θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτὸν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφὸς** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα;** (ἴδε στίχ. 120). **ὀδοιπόρων** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφρονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὀδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίξει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ γὰ ἐκπληρωθῶσι, γὰ ξεσπάσσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν.: ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθῇ. **τάρβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστί**· τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστί δρᾶν**; **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). **γῶρ** = δηλαδῆ. **οἶδε**· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ἐδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρδούου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθές** = εἶναι ἔμφυτος ἡ ἀλήθεια.

Πραγματικά. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; **ἄνακτα**· ἀποκαλεῖ ἄνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. **Κρέοντος εἰπόντος**· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ γὰρ μὴ εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικά. **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ'

ὅμως, οἷα νόσφ πόλις σύνεστιν. **νόσφ** προσωποποιία· τὰ ῥήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἐκλύσις** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἐλθεῖν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεμψαίμεθα. **νυν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἀρνοῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντεῖαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὁδόν** = τρόπον. **ῥύομαι** = ὑπερασπίζομαι, σῶζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα πρερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **κάλλιστος δὲ πόνος** (ἐστὶν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο**.

Πραγματικά. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ., διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. **ῥῦσαι**· ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαιρεῖ τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδόν** ἔννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἥτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικά. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλαδὴ ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔθθα). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἔννοουμένης ὑποθέσεως ; **ἄθυμος** = δῦσθυμος. **ἄφες μ' ἐς οἶκους**, ἐν ἰέναι. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω μέχρι τέλους. **τὸ σὸν - τοῦμόν** = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. **τὸ σὸν τε σὺ καὶ γὰρ τοῦμόν**, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἔμοι πίθη** (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). **ἐννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). **τήνδε φάτιν** τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. **ἀποστερῶ** = ἀποκρούπτω. **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν· οὐ λέγω ἐν-

νομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. **φώνημα** ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. **ὡς οὖν μὴδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω**, ἐπρόκειτο νὰ εἴπη τὴν λέξιν **σιγήσομαι** ἢ **μᾶλλον ἄπειμι**, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγη. **φρονῶν γε** = ἐνῶ βέβαια ἠξεύρεις. **ἀποστραφῆς** = ἀπέλθης· **προσκυνούμεν ἰκθήριοι** (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. **οὐ μὴ ποτε**, τὸ **οὐ μὴ μεθ'** ὑποτ. ἀορ. σημ. ἐντονον ἄρησιν. **μὴ ἐκφρήνω** = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. **τί φῆς**; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. **ἄλλως** = μᾶτην, ἀνωφελῶς. **ἐλέγχω** = ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὀργαίνω**· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως : ὦ κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. **ἐξερεῖς** τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. **ἄτεγκτος**, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. **ἀτελεύτητος** = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. **ὀργή** σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀξυθυμίαν. **τὴν σὴν ναίουσαν**· ὑπανίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκάστην. **ψέγεις** ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμφω, χάριν ἐμφάσεως. **γὰρ** αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργήν. **ἂ ἀτιμάζεις πόλιν**· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. **ἦξει γὰρ αὐτά**, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνον τὰ φανερωθῶσιν. **πέρα** = περισσότερον. **πρὸς τάδε**· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἐναντι τούτων. **θυμόομαι-οὔμαι** = ὀργίζομαι. **καὶ μὴν παρήσω** (παρήμι) **γ' οὐδὲν** = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. **ἄπερ** = ἐκείνων ἀ. **ξυμφυτεύω** = συμπράττω. **καὶ ἐπιδοτ.** = ὅχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... **ὅσον μὴ χερσὶ καίνων** (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον πού δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χεῖρια. **ἄληθες** = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. **ᾧπερ** (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. **προσαυδῶ** = προσφωνῶ, **ὡς ὄντι**· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ παρὰνέσις πρὸς τὸ ἐμέ. **κάφ'** = καὶ ἀπό. **τοῦτο**· ἐνν. τὸ ἐκκλήσασαι τότε τὸ ῥῆμα, ἤτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. **ποῦ** = πῶς. **πέφρευγα**· ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ἰσχύον** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οἶσιν ἀνακρίνων ν' ἀποκαλύψῃ συναμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρώμαί τινος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι: ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδή θὰ ἐμείνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν** = οὐχὶ ξυνῆκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φρονέα σέ φημι** κτλ. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φρονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὐ τὸν φρονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **πημονὰς** = ὕβρεις. **ὅσον γε χρήσεις** ἐνν. λέγε. **αἰσχισθ' ὀμιλῶ** = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικὰς) σχέσεις. **τοῖς φιλτάτοις** ἐνν. τῆ μητρὶ. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **κακοῦ**· γεν. μεριστ. **ἦ** = ἀλήθεια. **γέγηθα** παρακ. τοῦ **γῆθῶ** = χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς ἀεὶ** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοί** δοτικὰ τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὄψα...** ἡ παρήχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄψα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζευγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὄνειδίζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μιᾶς νυκτὸς** = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοῦμ. οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. **ᾧ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπρᾶξι μέλει** = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἐξευρήματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἀλλ' ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων**. **ὑπελθὼν...** **ὑφείς** (ἡ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὑπουλον) = λαθραίως ὑπείσειλθὼν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεῶν. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδῆς, **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψωδὸς** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τοῦπιόντος** =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) τὸ **αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος. προυφάνης** = ἐφανερώ-
 θης· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν,**
οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νιν = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας**
 = ἐπιτυχῶν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας
 μου. **ἐκβαλεῖν ἐνν.** θρόνων. **παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας**
 = πλεονασμός. **χῶ συνθεῖς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** =
 τὸν ἐναγγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς,**
ἔγνωσ ἄν = θά ἔβραζες μυαλό, θά ἐνουθετεῖσο, θά ἐσυνετιζέσο.

Πραγματικά. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ
 Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρή-
 σῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος
 εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ
 δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῤῥῆστα γὰρ τὸ**
σόν... αἰ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλουτοσ**
καὶ τυρανίς, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο
 προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης·** ἀγύρται παρ'
 ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοί τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ
 ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν
 μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...**
 ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρα-
 τηροῦντες ἡμῆνεον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροι-
 μιῶδες «παθόντα μαθεῖν » (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικά. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον,
 καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ·** συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς
 τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἔρωτ.
 πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τῆδε. **ἐξισωτέον** (σοι)
 = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γούν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει**
 (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε**
 δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν
 προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ
 δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ**
 ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκας, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἶ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ **ἔνθα** καὶ **ὄτων**· **ἔνθα** ἔννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **ὄτων** **μέτα** ἔννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ...** ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἔνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἔνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἑκατέρωθεν πλήττουσα, κυτῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **ὄρθα** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. σκότος = διαρκὲς σκότος. **λιμῆν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἔννοιαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχήσῃ τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ· **ὕμναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος! (κατηγορ.). **ἄνορμος ὕμναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἔνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρός). **ἄ σ' ἐξίσῶσει σοί τε...** παρήχησις τοῦ **σ**, λόγῳ δέξυττος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἔναντι αὐτῶν, πού σοῦ λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χροῖα διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς : ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ**. **ἐκτρίβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἔνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ρῆμα ἔννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θᾶσσον. **ἄψορρος** ἐκ τοῦ **ἄψ** (= ὀπίσω) καὶ **ῥέω** = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρεφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ : **πάλιν ἄψορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεταί δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἔννοεῖται : οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα**· τίνος εἴδους μετοχὴ εἶναι ; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔσειλάμην** = μετεπεψάμην· **ἔσειλάμην ἂν** ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως ; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὸ τοιοῖδε. **ποίοισι** ἔνν. γονεῦσι. **μείνον**· εἰπὼν τὰ προηγου-

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσε, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλε εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει**, ἴστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσης τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατί κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τὴν δ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ, πὺ ἐσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν ἄλλιν ἐναυῖθα τὸν Οἰδίποδα;). **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τὸν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὄχλῳ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἄριστος τοῦ σεύομαι = κινουῖμαι ταχέως) = ἐὰν ἀπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὄπου ἀντὶ ὄπως.. οὐκ ἔσθ' ὄπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὄπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτία. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἐπόμεν. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαΐου. **λόγῳ**· ὁ λόγος θὰ ᾔτο πλήρης : ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὄν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὄν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδοκόςτος** ἐντονώτερον τοῦ: βλέποντος. **σκήπτρῳ** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῶ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεῦομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος. ὁ **ὀμόσπορος** = ὀμόγαμος. **ἰὼν εἶσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. **κἂν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.). **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνώσιν (ιδέαν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά. Λοξία: τοιοῦτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφορούμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου**· ἐν ταῖς ἀρχαῖαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου κατεγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρά· ἢ Ἄρὰ προσωποποιηθεῖσα, ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. **ὄρμον ἄνορμον**· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμέα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δεῖσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεὶς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τῶρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἣ δὲ φράσις **οὐ τὸ σὸν δεῖσας πρόσωπον** δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτ ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463 - 472)

Λεξιλογικαί. **θεσπιέπεια** (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμ-
πουσα θεῖα ἔπη, ἡ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βρά-
χος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρήτων** τί-
θεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή,
καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **τίς** (ἐστίν)
ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ'
ἄρρητ' ἄρρήτων φονίαισι (φονικαῖς χερσίν; ὥρα (ἐνν. ἐστίν)
= εἶναι καιρός. **ἀελλὰς** -δος = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων
ὅπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ.
ταχύτερον. **ἐπενθρόσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥήμα θρῶσκω, ἀορ.
β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** σχῆμα
ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς
ὄργανικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατὴρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ
δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπι-
ζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι** = ἀναμ-
πλάκῃτοι (παρελήφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στε-
ρητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρσφάτου ἀορ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγοροῦμ. τοῦ Κῆρες.

Ἐντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. ἔλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμός· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόντος. Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἔνν. ὁ ἄδηλος ἄνθρωπος, ὁ φονεὺς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύειν. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδὶ** = μὲ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγὴν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὐρίσκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κύρος. **περιποτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἐντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ νὰ κάμῃ μνεῖαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἐντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπεὶδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μὲ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετούς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὔτοι δὲ πετάξαντες συνητήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀμφαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικά. **δεινά ταρασσει** = φοβερὰς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης**· ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔνε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων μετ' αἰτιολ.** **ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τανῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς οὗτου δὴ** (ἐνν. νεῖκος) = ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς ἐκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνω πίστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος, **εἶμι ἐπί...** νὰ ἐπέλθω κατὰ. **Λαβδακίδαις** δοτ. **χαριστικῆ**. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος· **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἄντιστρ. β' (498 — 512)

Λεξιλογικά. **ξυνητός** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ**, ἀντί: ἐπιτοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνω** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἡδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὄφλισκάνω κακίαν** = ὄφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται ὄφλισκάνω μαρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικά. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, δὲ οἱ δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολίται** = συμπολίται. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῷ** ἐκ τοῦ ἄτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῷ νὰ ὑπομείνω δυσανασχετῶ.

μακραίων = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ύποθ. **βάξις** (ἐκ ρ. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρὸν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ = μὴν δὴ** = ἀλλὰ βεβαίως. **ἤλθε** = ἐξεφράσθη. **ὄργῃ βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὁποῖον θὰ προσελήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὄργῆς παρά ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἤλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἡ ἄρσις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὠμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ ταραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **ἴδε** = ἰδού.

Πραγματικά. **τύραννος**· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαίωματι βασιλεὺς. **ταχ' ἄν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἃ γὰρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὕψεώς του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλογικά. **οὔτος σὺ** = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαίου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρὸς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὥς οὐ γνωριοῖμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαφτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβόν, νομίσας. **προσέρπω** = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπόουλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄφρων). **ἀλέξομαι** ἐνεστῶς καὶ μέλλον = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριοῖμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἤτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δεξιάν ἢ μαρίαν. **ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα. **ὄ = ἤ. οἴσθ' ὡς ποίησον ;** = οἴσθ' ὃ χρῆ σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ.. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν **οἴσθ' ὡς ἢ προστατευτικὴ ποίησον** πρὸς δῆλωσιν συμβουλῆς. **ἀντί** = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος, διὰ τὰ σκώψη αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσκεια, αὐθαιρέσια. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅ,τι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ· παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὑπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ** ποιητ. αἴτ. τοῦ εἰρηθῆσαι. **ἔνδικα** = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τόν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον**· διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἱστορ. ἐνεστῶς) = ἔγινεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μὲ βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων· ἀντί: **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη. τότε**, ὅτε δηλ. ἐφρονεῦθη ὁ Λαῖος. **εἰμὶ ἔν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σοφός γε** (τὸ γε βεβαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τοῦλάχιστον) **ἐστῶτος πέλας** (παρόντος ἐμοῦ). **παρέσχομεν** = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). **σοφός** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφός γ' ὁμοίως** κ.λ.π. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεύς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι' ἃ. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). **τάς ἐμάς** (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). **Λαῖου** γεν. ἀντικειμ. **διαφθοραὶ** = φόνος· ἢ ἐρμηνεία : ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτὸς** = μόνος σου. **ταῦθ'** = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. **ἄπερ** = καθ' ὃν ἀκριβῶς. **ἐκαμθάνω** (ἢ πρόθ. **ἐκ** ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). **γῆμας**

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καί σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. **ἀνιστορῶ** = ἐρωτῶ νά μάθω. **ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;** = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτήν; **ἄν** = ἂ ἄν. **κομίζομαι** = λαμβάνω. **ἰσοῦμαι** = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. **σφῶν** = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). **τρίτος** ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. **ἐνταῦθα γὰρ δὴ** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). **κακὸς** = ἄπιστος. **οὐκ**, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. **εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον** = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. **εἴ τινα...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξύν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος** (ἂ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. **εὐδω** = κοιμῶμαι. **ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν** = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νά εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νά ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. **ἔχειν** προσδιορ. ἀναφορᾶς. **πᾶσι χαίρω** = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. **ἀσπάζομαι** = χαίρετιζώ. **νῦν** τρεῖς φορές ἐπαναλαμβανόμενον ἐξαίρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσώρευσιν τόσων ἀγαθῶν. **ἐκκαλῶ** = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ **ἐκκαλοῦσι** = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). **ἅπαν** (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρεῖαν). **ἐνταῦθα** (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). **ἐνι** = ἔγκειται. **κεῖνα** τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. **τάδε** σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. **οὐκ ἄν...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς** = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νά γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νά ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. **τῆσδε τῆς γνώμης** (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφεις τάδε). **ἄν τλαίην** = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικεῖμ. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. **καὶ ἔλεγchon τῶνδε** προσεξαγγελ. παρέθεσις εἰς τὴν ἐπομένῃν πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγchon αὐτῶν δὰ (τοῦ λέγω). **πεύθομαι** = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νά μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς **πυνθάνομαι**. **Πυθῶδε** **πεύθου** παρήχησις. **τὰ χρησθέντα** = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τοῦτ' ἄλλο** ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. **τερασκόπος** = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. **λαβῶν** ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἢ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῶν : πιάσε με καὶ σκότωμέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρὶς** = ἀυθαίρετως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ ῥ. αἰτιάομαι -ῶμαι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς ἢ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (= ἀντεπιβουλευεῖν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦ** (ἔνν. χρῆζεις). **ἦκιστα** = οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποῖου εἴδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ** ἔνν. τὸ οὐχ ὑπεῖξω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἔνν. εὐφρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐφρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὀφείλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικὸν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν**; = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι ; **ἀρκτέον** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν** ἐπιρρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὐ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά. ἄνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεῖα· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. ὦ πόλις πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, αποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. στάσις γλώσσης = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης** = μετ. ἐνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἶ** ; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς ; = πήγαίνε, διότι ἡ ὄριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. **μηδέν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδέν ἐς μέγ' ἄλλος οἴσετε ; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. **ἡ γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὑπὲρ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = με δόλια τεχνάσματα. **ὄναιμην** (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ῥήμ. ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν** συλλογιστικός. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον**. τὸν ὁμοθιγὰ ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπιόρκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (649 - 697)

Στροφή (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἰ μετχ. **θελήσας... φρονήσιας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκα = ὑποχωρῶ· τίνας εἰδους ὑποτακτικὴ εἶναι ; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή

ματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ἕμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀραῖος = δεδευμενός δι' ὄρκου, ἀγνός. **ἐν αἰτία βάλλω** = αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **φημί** καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακ. **αἰτία ἀφανῆς λόγων** = κατηγορία ἀσαφής, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ οὐχὶ εἰς τὰ πράγματα). **νῦν** = νύν. **ἐπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὲ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται· ἢ ἔννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι: ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐὰν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λαῖον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἐξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος** = ἐγκαταλειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **ὅ,τι πύματον** συστ. ἀντικ. τοῦ ὀλοίμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χεῖριστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ἰδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = ἀπελθέτω ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλεινός** = ἀξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός**, ἔχει ἐνεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία, **ἀλγίσται αὐταῖς** = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **ἐκτὸς εἶ** = θὰ ἀπέλθῃς ἐκτὸς τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀφ' οὗ σέ εὖρον. **τυχῶν σου ἀγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος** = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννου.

Ἀντιστροφή (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. **ἦτις ἡ τύχη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἢ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἢ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργίας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). **ἀγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθεια, τὰ πράγματα· ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἦλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** =

πειράζω, βλέπω. τὸ μὴ ἴνδικον = ἡ μὴ δίκαια κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναίσκε. ἄλις ἐπίφρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγούμενων δεινῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἢ ἐπικνάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἢ φιλονικία ἴν' ἦκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄραξ). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδιά = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένοι ἄν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἶ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὅριστ. ἀντι εὐκτ.) = ἄν σέ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἄν σέ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν της. ὃς τ' οὐρσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἀλύω καὶ ἀλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσιῶς ἀσφαλῶς. εὐπομπῶς ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραύνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. "Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων· ἐνταῦθα δ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεῖ καὶ πάντα γινώσκει, ἔπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλαι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁλοιμὸς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

TRITON ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 — 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. κάμῃ· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μηνίσει, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

≠ δια τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = δια τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. οἶα βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἔρεις (πλάγαι ἐρωτ. προτ.). ἐγκαλῶν (Κρέοντι) τὸ νεῖκος (=τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (δια νὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. καθεστάναι = εἶναι. αὐτὸς ξυνειδῶς (ἐνν. τὸ ῥ. φησι) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. μὲν οὖν τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). εἰσπέμψας = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. κακοῦργον, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν (προσδιορ. ἀναφορᾶς). ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. οὐδὲν βρότειον = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἀνθρωπος. μαντ. τέχνη. γεν. μεριστ. σημεῖα = τεκμήρια, ἀποδείξεις, γάρ, διασαφ. ἤξοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ νά...). γένοιτο εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν = καίτοι τοῦτον μὲν. ὡσπερ γ' ἢ φάτις (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἢ φήμη, ὅπως λέγουν. ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσῃ τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. βλάστας = τὴν γέννησιν. διέχω = διαχωρίζω. οὐ διέσχον καί· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. ἐνζεύγνυμι = συνδέω. ἄβατον ὄρος (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). κἀνταῦθα = καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). ἀνύω καὶ ἀνύτω = κατορθῶνω. = διορίζω = καθορίζω. τοιαῦτα (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). ὦν = τούτων δὲ τῶν φημῶν. ἐντρέπομαί τινος = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ δια τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. λησταί· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς· ἐπὶ τῶ ἀκούσματος τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφόνευσεν ἀνθρώπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπηκαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψῆλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν· ὁ Λαὸς διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι’ ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ, στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἢ σειρά τῶν λέξε· : λέγεις τοῦθ' ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς ; ἐδοξ' ἀκοῦσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερὸν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). **ἠυδάτο γάρ·** ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος** = αὐτὸ δὰ τὸ συμβᾶν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαίου). **σχιστὴ** = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τριστατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' οὔτου ἐγινεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὁμιλεῖς. **ἐξέρχομαι** = παφέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἐγινε γνωστὸν, **σχεδόν τι** = ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ' Οἰδίπους, ἐνθύμιον;** ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; **Λαίον** προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λαίος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἥβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοάζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολιδὸν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἐγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποστατῶ** = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατὴρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοίαζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταρασσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἰμοί**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., **οὐκ εἰδέναι** = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμεν, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : εἰοικα οὐκ εἰδέναι προβάλλων ἄρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀράς δεινᾶς. **ὄκνω** = αἰσθάνομαι, φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·** ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταυῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...

ἐξείτης (τοῦ ρήμ. ἐξαγορεύω) = εἴτης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαῖος** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ. : με ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχι ἄλλαί, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορᾶν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε**, σχῆμα ὑπερβατῶν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίῶν τε δολωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρῶθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀνγροὺς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος** (ἐνεργητ. διαθ.) **ἄσπεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον μακρὰν τῆς ὕψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = σάν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος, διὰ νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἃς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτὸν**· πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερεύουσας προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὁποῖα ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐπιπεφρασμένης **μὴ εἰρημέν' ἦ μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται** (ἰκνοῦμαι) **τὰ ἐν σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπίδων** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκός). **τῷ** = τίνι. **μείζονι** = ἀξιοτέρῳ. **διὰ τύχης τοιαῶδ' ἰῶν** = διὰ τοιαύτης τύχης διελθῶν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**· καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἄξια — ἄξια** σχ. ὁμοιοτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δειπνοῖς**· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικῶ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθοῦσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δειπνοῖς, μέθη, παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἐμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίμημι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνιν ἕτερπόμην** = ἠύχαριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἠγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ζώνω, γαργαλίζω και μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρω-
τος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφείρπέ** (με) = εἰσερχοίμαι βαθέως
εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἄ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι'
ἄ. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιοθέντα, χωρὶς νὰ με κρίνη ἄξιον ἐκεί-
νων. **προὔφηγεν** = ἐφανέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχής, **μειχθῆναι** =
νὰ συνευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλη-
τον ὄραῖν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστρους** (με-
ταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὁδηγούς τὰ ἄστρα (πα-
ροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον).
ἔνθα μήποτ' ὀφείμην, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δο-
θέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπο-
ρῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἢ διὰ νεαρῶν ἵππων συρο-
μένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὁδηγῶν τὴν
ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἡλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός.
ἐκτρέπω = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης**· ὁ αὐτὸς
τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ.
παραστείχω = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ
πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθίκετό μου**
διπλοῖς κέντροις = μὲ ἐκτύπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο
κέντρα. **οὐ μὴν ἴσην** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' ὅμως
τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ με-
γαλυτέραν). **συντόμως** = παρευθὺς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χει-
ρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς
ἀμάξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίστα ἔξω.
εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές = ἐὰν δὲ
ὑπάρχη (ἀνήκη) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέν-
τα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσ-
ήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τουῦδ' ἀνδρὸς ἀντι ἐμοῦ**. **ἐχθρο-
δαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ.
πρότ. **ὠθεῖν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζεῦγμα,
ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὕπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται
ὑπὸ τοῦ τάσδε ἄρας· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τά-
δε τάσδ' ἄρας προστιθείς ἢ ἐγὼ π' ἐμαυτῷ**. **λέχη** = τὴν κλίνην,
τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὀργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν**;
ἀντι τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάχατος, μεμιασμένος.
μῆστι = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** =

ἄπτομαι τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὀρθῶ λόγον = ὁμιλῶ ὀρθῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοὶ (ἀπό) δαίμονος τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἤ. κηλίδα ξυμφορᾶς = ἐπενειδιστον συμφοράν.

Πραγματικά. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν καπὸ Δαυλίας. ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὠρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιοῦτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαῖου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πausανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαῖου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀξιωματικὸς ἐξ Ἀραχωβῆς πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κῆρυξ**· ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συναδεύετο ὑπὸ κῆρυκος, ὅστις διακρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκίου. **ἄποπτος ἄστεως**· ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπήγχει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης**· ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας**· ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἰς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικά. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. **πρὸς τοῦ παρόντος** = παρ' ἐκείνου, ὃς ἦν παρῶν, παρὰ τοῦ αὐτόππου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος** = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου**, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία** = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ' = ταῦτά. ἐκ-**

πεφευγοίην = ήθελον εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἐκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστὰς**· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταὶ νιν (τὸν Λάϊον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγούμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαῖου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβούτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεῦσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἐζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζονος ἐναργείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστίν** = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ· (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ὡς φανέν ὦδε τοῦπος** = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κἀντρέπιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ήθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως ὀρθόν** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαῖου). **ὃν γε διεῖπε**· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. **μαντείας γ' οὔνεκα** = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μαντείας. **οὔτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ ήθελον στρέφει τὴν προσοχὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικαί. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὦλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάϊος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπεὶδὴ ὁ τελευταῖος οὔτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπὲρ τῆς του ἐν τῷ μαντεῖῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περι-

πτώσεις ὁ Λάιος δὲν ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ἴμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ἕπερ δὲν συνέβη.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863-910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἴθε. **φέροντι** = ἔχοντι = ἔχουσιν. **τάν** = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. **εὔσεπτος** = σεπτός, σεβαστός. **λόγων τε ἔργων** = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. **ῶν** = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). **πρόκεινται** = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά. **νῖν** = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρων** = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = ἡ λήθη. **κατακοιμῶ** = βάλλω τινα νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. **θεός** = θεία δύναμις. **γηράσκω** = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἶπη γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

Ἀντιστρ. α' (873 - 882)

Λεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπλησθῆ** = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. **μάταν** = ματαίως, χωρὶς νὰ κορευθῆ. **μὴ πῖκαιρα** = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. **μηδὲ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσα ἄκραν** = ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. **ἀπότομος** = ἀπόκρημνος. **ἀνάγκη** = μοιραία ἀνάγκη, ἔλεθος. **ὠρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται** = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς· **χρησίμῳ**, προληπτ. κατηγ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα.**

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικαί. ὑπέροπτα. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. **Δίκας.**

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρίς νὰ βοβῆται τὴν θεϊάν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής. **χλιδὰ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανείας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξε-ται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ρήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῇ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαί τινος** = ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα τὰ ὅποια δὲν δύναμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ βῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματᾶζω**, ἐκ τοῦ μάττην) = φέρομαι ματαίως, ἀνόητως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὀρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαι** = ἐντιμοί. **αἰ τοιαίδε** = αἰ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω**· = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μετὰ χοροῦ.

Ἄντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὄμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. **Ἄβαϊσι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαΐς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμούς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούης, ἐὰν ὀρθῶς νालῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ εἰς τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὄλον σὲ) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἐξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἐξαιρουσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰουκαστην). **φθίνοντα Λαῖτου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖτουμαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνου, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). **κουδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐν-
ἐνοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀ-
μετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ'
ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνά μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων,
ἦτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς
ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐ γάρ
τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κοῦδεῖς οἶδεν, ἐξ
οὔτου φράνη». **Ὀλυμπος**· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐ-
τῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λα-
τρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται),
δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. **Ἀβαῖσι**· εἰς τὰς Ἀβάς, πόλιν
τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ
Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων
Ἰαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικά. χώρας ἀνακτες· ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέ-
σης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπεινίδων καὶ
κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ
ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἰκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιά-
ματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν
ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν
ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνήρ ἔννουσ τε-
χμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ
τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος
χρησμοῦ εἰς τὸν Λάϊον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου ση-
μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα
φόβους. **ἄγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἐμ-
προσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρω-
μα, ἀνάθημα, **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του
περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγῆ
γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, ποῦ τοῦ ἀ-

πέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεώς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παρακλήσις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειράν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἤδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής, **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἔνν. εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἔνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐέπεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχὴ. **ὄτου χρήζων ἀφίξει**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος** ; ἔνν. ἀγαθὰ θέλεις σημεῖνα ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντί ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο — ἀσχάλλοις**, ἔνν. τοῦτῳ = τῷ ἔπει· ὁ ἂν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν δύναμιν** = διπλῆν ἐνέργειαν τοῦ ἠδυσθαι καὶ ἀσχάλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **ἴστημι** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερώνεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἔνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἄξιῳ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστέ** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οἰδίπους...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμήν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνά** (εἰρων.)· ἀγγελῶν· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμηνον, ἀνάγγελον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν· **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξαναλλαγῆ νόσου** ; ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

πολύ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμῆ (ῥοπή = κλίσις· ἢ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). **εὐνάζω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνήν (κλίνην), καταβάλλω, **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μετὰ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μετὰ τὸ βαθύ γῆρας του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρώζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ῶν ὑφηγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁμοίων. **κεῦθει**· ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταψῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτός ἐάν ἴσως. **τῶμῳ πόθῳ**· ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὕτω** = ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἴη** = θάνοι (ἀντί ὀριστ.). **τὰ τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα**· τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβῶν** = λαβῶν μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = ἄνευ οὐδενὸς κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. **ῶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεῦετο παρὰ πάντων)· ὁμιλε γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα : **σύ δέ... πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. **ἀλλ' ὅτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῆ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας ὀφθαλμός** = ἰσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνήμι** = ἐνοῶ. **τῆς ζώσης γεν.** ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναικα (ἀναγκ. αἴτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. **ἦ ῥητόν;** = ἄρα γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ; **τό τε πατρῶον...** ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. **ἐξ ἐμοῦ**· ἀντί ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς**· διότι μὴ μεταβάς εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβὴν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν· (τραγ. εἰρωνείας, διότι

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). **ἀλλ' ὅμως ἤδιστον** = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πού εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τάδ ὀκνῶν ἦσθ' ἀπόπολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεισο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὲ ἐφοβεῖσο; **πατρός τε χρῆζων** = ἐκτὸς τοῦ λόγου, πού ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... **τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελευσάμην σε** = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. **χάριν** = ἀνταμοιβήν, δῶρον. **τοῦτ' ἀφικόμην** = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... **πρὸς δόμους** ἐνν. εἰς Κόρινθον. **εὖ πράττω τι** = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. **δόμῳ**, ἀντὶ ὁμόσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. **φυτεύσαντας**, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. **εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα** = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγῃς. **μὴ ἐξέλθῃ σαφῆς** = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. **μίασμα τῶν φυτευσάντων** (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου. **τοῦτ' αὐτό, τοῦτο**, ἡ ἐπανάληψις τοῦ **τοῦτο** πρὸς δῆλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. **οὐδὲν πρὸς δίκης** = οὐδόλως δικαίως. **πῶς δ' οὐχί**; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; **γεννητῆς** = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ **γεννήτης** = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. **ὀθούνεκα** = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. **οὐ μᾶλλον οὐδέν**· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μερίζονα ἔμφασιν. **τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον** = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθειας εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). **ἐξ ἴσου**, ἐνν. τὸ ἐξέφυσε. **τῷ μηδενί** (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. **ἐγείνατο** = ἐγέννησε. **ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο**; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνομάζεν ὡς ἰδικὸν τοῦ παιδὶ; **λαβῶν**, αἰτιολ. μετ. **κᾶθ'** = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὄλα ταῦτα. **ᾧδε μέγα** = τόσον μεγάλως **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀπ' ἄλλης χειρός**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. **λαβῶν**. **ἐκπείθω** = πειθαναγκάζω. **ἐμπολάω** = ἀγοράζω. **δίδως**, ἴστορ. ἐνεστ. **ναπαῖαι πτυχαί** = δασώδεις χαράδραι. **ἐπιστατῶ** = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. **ἐπὶ θητεία** = ἐπὶ ἐμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ· **θῆς δὲ**

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σωτήρ γε** = (ναὶ ὑπρέτης, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης), ἀλλὰ γινόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπερηφανείας). **τί ἄλγος ἴσχοντα** ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτήρ**, δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρθρα τὰ σά** = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν** ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; **διάτορος** = διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἄκμαι ποδοῖν** = αἱ ἐξοχαὶ τῶν ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην** = φοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γίνεσθαι ἢ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου. **ὃς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἶος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶφον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυχῶν** = εὐρῶν κατὰ τύχην, **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. **τῶν Λαῖτου τις** = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαῖτου. **δήπου** = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἶτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν** ; = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; **σημήνατε** = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρὸς** = κατάλληλος εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεσθα μολεῖν** = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπῆς** = νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του). **ἄλις** (εἰμί) **νοσοῦσ' ἐγὼ**, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφραῖν κακῆ** = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ οὐ. **τάδε** = ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὖ** = κρί-

νοσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὠφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἡ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτά (δηλ. ἡ μὴ ἀνευρέσις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτμος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπῆς, νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη ἀτέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ῥ. ἀτσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὄμως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ῥῆμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγὴ. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὐ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης). **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ με ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρεχολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προὐρίσαν, ἔταξιν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιούσδ' ἐκφύς** = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος** = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφῖγμαι· τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξέ-**

νοί... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελής δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφεται «ἐπ' ἀρότω παίδων ἄγομαι γαμετήν» τ.ε. νυμφεύομαι, διὰ τὴν τεκνοποίησιν. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἢ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντείων, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῶρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπεὶπερ εὖνους ἦλθον**... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλη, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπέηλθεν ; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. **εὐρῶν ναπαΐαις ἐν Κιθαρῶνος πτυχαῖς**· τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἔκθετον ἀνάπηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου εὐπελπίς ὄδοιπóρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETARTON STASIMON (1086 - 1103)

Στροφή (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννοος καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ τὴν ἐκφράσιν τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῆ Ἰθηβαῖος τὴν καταγωγῆν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἄπειρος, θὰ εἶσαι μέτοχος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξειν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσηγημάτισε κλιμακωτῶν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (Ὅμηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενεία τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἴδε στίχ. 154.

Ἐντιστροφή (1098 - 1108)

Λεξιλογικαί. μακραιῶν = μακρόβιος. **μακραιῶνων** (ἔνν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτιρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὀρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα.** = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσσηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπεται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὐριον πανσέληνον.** ὁ χορὸς ἀναμένει αὐριον νὰ διαλευκανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα. Ἰσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτί. **μακραιῶνων,** ἔννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεόδοτες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατόικον εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμοὺς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν.** ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ρῖνα, δασὺς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς.** ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κρισφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαικτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος.** ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὀρέων** εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἐορταί. **Ἑλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἑλικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον κα. συσκότους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. συναλλάσσω = συντυγχάνω, συναντῶ ἢ μετοχ. ἐαντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλιξ (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντὶ ἀπλής δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ : **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμη ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου : **προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. εἶπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ **ὡς νομεὺς ἀνὴρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἓνας ἀνὴρ βροσκόσ). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμὲ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορινθιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῇ ὑπὸ τοῦ φονεῶς τοῦ Λαῖου, εἶναι περιδεὴς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαίτερας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα** (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὗ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορινθιον ἄγγελον). **τῇδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ ξαναλλάξας**, ἐξαφτ. ἐκ τοῦ οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξαναλλάξας δηλοῖ

ἀπλήρην ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κούδέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἤμος** = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. **τῶδε τάνδρι**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἕξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρῆς ὄλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμ' ἔπαυλα** = εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον** = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγὼ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἴδιόν μου τέκνον. **ἱστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον**; ἐνν. ἅπει. **ᾧ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγομένων προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φαιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καὶ, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**, Ὅμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἀριστος, κράτιστος. **τί ἀμαρτάνω**; = ποῖαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐνέπων** (ἐνν. τὸ ἀμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = μεταίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). **πρὸς χάριν** = ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλόν. **κλαίων** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας**; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἐνν. ἐγώ. **ἀντὶ τοῦ**; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα ποίας αἰτίας; **ὄν οὐ-**

τος ἱστορεῖ = διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σέ ἐρωτᾷ. **ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα** = εἴθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὸ ὀλέσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο ποῦ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβῆ** = βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐδ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ). **ἔμὸν μὲν** (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις, ἀντὶ τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεσιν. **ἔγγενής** = συγγενής. **λέγειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῶ τῶ δεινῶ** = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὐτως ἀντὶ ἦν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερόν τοῦ πράγματος. **ἦ γὰρ** = ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας;** = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σικοπὸν; **ὡς ἀναλώσαιμι νιν** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἱστορ. ἐνεστῶς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα**, ἐναντιωμ. μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσμάτων** (γεν. ἀντικ.). **ῥῆκω** = φοβουμένη τοὺς δυσσοιῶνους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτιζῶ** = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἔδῶ ἡ ἀναγνωρίσις ἐπῆλθε πλήρης). **ἔξῆκοι ἂν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σέ προσβλέψω. **φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν** (ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.· τίνας εἶδους μετοχὰί εἶναι;). **ἄφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὖς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα. **ὀμιλῶ** = συνευρίσκομαι.

Πραγματικάι. (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολ- λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλευον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἄρκτουρον**· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολὴ δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρό- νους**· καὶ κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουν τὰς συμφωνίας των ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἑξαμήνων, π.χ. ἀ- πὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** κ.τ.λ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους είναι υἱὸς τοῦ Λαΐου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρεῖς**· οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὡσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατατέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **Στίχ. 1185** μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186 - 1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικά. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῇ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλῖναι** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

'Αντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικά. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὰν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαιμόνος ὄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμησῆς) = ἐξολοθρευσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθέ-

νον χρησιμῶδ' ὠνομάζετο δὲ χρησιμῶδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἦτοι αἰνιγματώδης. **ἀνέστας** = ἡγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔνοσεῖ τοὺς προελόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιор. ἀναφορᾶς ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἐνν. ἢ γεν. σου ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαι, σκληραὶ δυστυχίαι. **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ξύνοικος. **ξύνοικος**, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερο ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἢ ἀπλῆ δοτ. **ἄταις** καὶ ἢ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτὸς** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἔνοσεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πασεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνή (μεταφ. ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶϊ ἀλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσόδε** (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σίγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἀντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφευγεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποιήσις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγήν αἰ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λελθῆ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμεν** = εἶδον. **περιάλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **ιαχέω** = θρηγῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὄρθον εἶπεῖν** = διὰ νὰ εἴπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνέννευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχήν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου, παραδοθεὶς εἰς ἦσυχον ὕπνον.

Πραγματικά. ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τεράρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτίζει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· προβ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' ἀεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος...». **χρησμοφδός**· λόγῳ τῆς ἀσαφείας τοῦ αἰνίγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἐξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργασία τῷ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. ἐξάγγελος· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρείσθε** (ῥῆμ. ἄρνημα) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ρ. νίζω) **καθαρωῶ** = ἤθελον καθαρῶς διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο: **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ**. **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προσελθούσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθοῦμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ., προσεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως: τέθηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ, **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κάρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἦτις θεῖον προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἐνι** = ἐνεστι. **πέυση**, β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προφυλών, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα: ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίοις**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιά, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά: τὸ ἐπίθ. πρὸς ἐξαρσιν τῆς μακρίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρυμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαίου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρῆνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὗ ἐπέξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαῖου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσ-ορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕψ' οὖ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατὸν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λευσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστώτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα**, σχ. ὀξύμ. **ὄπου κίχοι** (ῥ. κίχῶν = εὐρίσκω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευρῶν ὕπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλῆν ἄρουραν** = διπλοῦν ἀγρὸν (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπειρε), **διπλῆν μητέρα**. **οὖ** = ἐαυτοῦ. **αὖω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὸν κραυγῆν. **ὡς ὕφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὕφηγεῖτο = ὑπεδείκνυε τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλῆθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουιν κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. **κάμπιπτει στέγη** = καὶ εἰσώρησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεῖς** = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἀρτάνη** (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτᾶται = ἀγγόνη. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρᾶν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρπης τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων**, περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς του. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε... ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. **ἐν σκότῳ** = μέσα εἰς σκοτάδι. **ὀφιοῖατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἐβλεπε καθόλου. **οὓς μὲν οὐκ ἔδει** (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδας του. **οὓς δ' ἔχρηξεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφωμῶν** = ἀνοιμάζων, καταρῶμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ **πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ**. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **ὄμου** = ὄμου τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μετὰ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φρόνον μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρὸς, διάχροχος) **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὄμου** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς** (αἱματόεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **ὀνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραῖος** (ἐνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμησ** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δείξει δὲ καὶ σοί**, ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτιζῶ** = οἰκτιρῶ, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά. ἔγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερά τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύναται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἴωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων και με πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονών, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζῶου ἢ και πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ (1297 - 1366)

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίππου ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου και προκαλῶν τὴν συμπάθειαν και τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας **μείζονα τῶν μακίστων** = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκη) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυσταίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα και νὰ νυμφευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε και ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ὄρασίν σου. **θέλων**, ἐναντιωμ. μετχ. **ἄθρέω-ῶ** = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν** = διότι τοιαύτην. **ποιῖ γὰς** (γεν. διαίρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ. ἀντὶ διαπεπότῃται (διαποτάομαι) = ἔχει με ταχύτητα πετᾶζει, ἔχει πετᾶζει μακρὰν (και ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν και σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοὺς σκοτεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὀρμητικῶς. **ἴν' ἐνήλω;** (ἀόρ. τοῦ ἐνάλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; **ἐς δεινόν** = εἰς φοβερὸν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστόν** = και εἰς ἀνήκουστον. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε και προσιτὸν εἰς θεάν (ἐκεῖνον, ποῦ δὲν βασιτᾶ ἢ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. **σκοτόυ νέφος** = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπώτροπον** = ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον** (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. **ἄφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου** = βαθέως εἰσέδυσεν. **οἰστρομα κέντρων** = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. **οἶον**

οϊστρημα κέντρων και μνήμη κακῶν εἰσέδου με = ὅποια μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πήμασιν** = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθυστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βῆρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἐντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. μὲν = τοῦλάχιστον. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἐτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γὰρ με λήθεις** = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὦν) = ἂν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς βάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νὰ μαρᾶνῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνῃς τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. ὁ κακὰ τελῶν... ἡ σειρά τῶν λέξ.: ὁ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. **νιν**, τὰς ὄψεις. **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερικτόν** = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσῆγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε] ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' ὀλόθριον** τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν. **δείλαιος** = δυστυχησμένος. αἱ γεν. **νοῦ** — **συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἐντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. ὅστις = ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀορίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομᾶς**, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βόσκας) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (βύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαριστήσιν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἐμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἄν ἦν** = καὶ μὲ τὴν ἰδικήν μου θέλησιν θὰ ἐγίνετο τοῦτο. **γ' ἄν ἤλθον** = ἤθελον γίνεи (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννουμένου θανάων. **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθην (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367—1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικά. ὅπως σε φῶ, πλαγ. ἐρωτ. προτ. κρείσσων ἦσθα, ἀντὶ ἀπροσ. συντ : κρεῖσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἄν** = ἤθελον προσβλέψει. **οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνεи ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσονα ἀγχόνης** = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπαλλαγῆ, ἀντὶ βλαστονίων = γεννηθέντων. **προσλεύσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τεῖχη (μετὰ πύργων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον μου ἄριστα. **εἷς** = ὁ μόνος ἐγώ. **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; **καὶ γένους τοῦ Λαῖου**, ἐνν. ἡ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖου. **κηλῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαῖου). **ἐμὴν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολίταις. **ἠκιστὰ γε** = οὐδόλως βεβαίως. **τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς, **εἰ ἔτι ἦν χραγμὸς** = ἐὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἐὰν ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἴνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγεῖτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). **τὴν φρόντιδα** = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **ἰὼ Κιθαιρῶν**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὡς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἴστωρ. χρόνου (ιδεὲ προηγουμένην). **λόγῳ** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρύπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κὰκ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλὰς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἷμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρὸς. **ὕμιν**, δοτ. ἡθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λαῖου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμὲ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανερώω. **αἷμ' ἐμφύλιον** = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὐσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν ἀδελφωτῆν ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον**, κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι** = ἔτι μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἄξιώσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον τὴν ἐγγίστην.

Πραγματικά. ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ ματ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης·** ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε... ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, ὦ γάμοι.** τέσσαρα σπουδαῖστατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. **τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι = ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίζη. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος**; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμὲ δικαίως; **τὸ πάρος** = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. **γελαστής** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν** = οὐτε διότι σκοπεύω νὰ σοῦ ἀπαδώσω ὄνειδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χῶραν ἀντεγλήσεις). **ἀλλ' εἰ...** διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτεινεταὶ εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **τὰ θνητῶν γένεθλα** = τοὺς θνητούς. **τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου** = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. **τοιόνδ' ἄγος** = τοιοῦτον ἑναγῆ, ἀνόσιον. **τοῖς ἐν γένει** = τοῖς συγγενέσιν. **τάγγενῆ** = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ.: μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακὰ. **εὐσεβῶς ἔχει** = εἶναι εὐσεβὲς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἐναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. **τοῦ;** = τίνος πράγματος; ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ **λιπαρεῖς** (= ἐκλιπαρεῖς) **ᾧδέ με τυχεῖν τοῦ;** = καὶ μὲ θερμοπαρακαλεῖς τοιοιτοτρόπως νὰ τύχῃς ποίου πράγματος; **ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος** = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον**, τί λόγος εἶναι ἐδῶ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ **ἔδρασα**. **τί πρακτέον** (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμὸς εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ «Λαίου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος ποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). **πατροφόντης** = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι**, τελ. ἀπαρέμφ. ἐξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φράσις. **ἴν' ἔσταμεν χρείας** = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων: πευσόμεθα. **τᾶν** = τοὶ ἂν τὸ **τοί** = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισκήπτω** = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἵκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκους** ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς δὲν θέλεις τάφον θεοῦ = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἑσταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις, καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιοθήτω = ἄς κριθῆ ἄξιον· ἢ σειρά τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιοθήτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κληίζεται = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. ζῶντες = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. δὲν ἐθέσθην κύριον τάφον, τὸν ὅποιον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπωλλύτην, θάνω = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. θνησκῶν = ἐνῶ ἀπέθνησκον. μῆ, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἴτω = ἄς προχωρῆ. μὴ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορὰ = φαγητόν. αἶν χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μὲν ἐννοεῖται: εἰ δὲ μῆ. ἀποκλαίωμα κακὰ = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγῶν (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τις ἢ ἀπόδοσις; που = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. τοῖν φίλοι, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ δυνικός τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐκγόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι; λέγω τι ἀληθές; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. γνοῦς = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. χώρας λείπεται φύλαξ· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θνη-

τῶν...μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ. λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. **ἀνακτος Ἑλίου**· πᾶν μισρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἑλίου, διότι θὰ ἐμιαινετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ὄμβρος**, ὁ ὄμβρος ἦτο ἱερός τοῦ Διός.

γ') 1478-1530

Λεξιλογικαί. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσεις. **ὡς τὰς ἀδελφὰς** = εἰς τὰς ἀδελφικάς. **προυξένησαν** = ἐξηγῆσαν αἰτίαι. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβόλα, **φυτουργός** = γεννήσας, γεννήτωρ. **ὦδ' ὄρα** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρά τῶν λέξεων : αἱ προξένησαν ὑμῖν ὄρα ὦδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμματα. **ἱστορῶ** = γνωρίζω. **ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη** = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθη. **προσβλέπω** = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματος. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου** = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. **οἶον χρεῶν** (ἔστιν) **βιωσαί σφῶ πρὸς ἀνθρώπων** = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σῆς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **ὀμιλία** = συναστροφή, συγκέντρωσις. **ἴξεσθε** = θὰ ἐπανεέλθητε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας** = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. **ἀχμαὶ γάμων** = ἀκμή, ὀριμότης τοῦ γάμου. **παραρρίπτω** = ῥίψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλήρες θὰ ἦτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. **τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων** = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἴσχη. **γονή** (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. **δηλήματα** = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλάβαι. **ἔπεφνε**, ἀόρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ῥ. **φένω** = φονεύω. **ὄθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη** = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. **ἐκ τῶν ἴσων** = ἐκ τῆς τῆς ἰδίας. **τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε** (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὄνειδη θὰ λάβητε. **τίς γαμεῖ ;** = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῇ ; **χέρσος** λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : **χέρσος** = ἀνύπανδρος. **νῶ γάρ, ὦ** = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. **δύο ὄντε** = ἀμφοτέροι (συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). **παρήμι** = ἐγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύτους. **ἐγγενεῖς** (οὔσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. **ἀλῶμαι** = πλανῶμαι. **πτωχὰς ἀνάδρους**, κα-

τηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξεων : **μη παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους. τάσδε** (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε,
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄραν. **τηλικόσδε** = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. **πλήν
 ὅσον τὸ σὸν μέρος** = ἐκτός ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. **ξυννεύω** = συγκα-
 τανεύω. **ψαύσας**, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. **εἰ μὲν εἶχέτην ἤδη φρένας** = ἐάν μὲν τώρα εἴχετε
 ὄριμον νοῦν. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θὰ σᾶς ἐδίδον πολλές συμβου-
 λὰς. **τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί** = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ
 πρὸς σᾶς. **οὐ καιρὸς ἐξ** (ἐπεξῆγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. **λῶονος** = καλυτέρου ἢ σειρά τῶν λέξεων : **κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶονος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἵνα** =
 ἐκεῖ πού. **κεῖ μηδὲν ἠδύ** = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
 στον (δι' ἐμέ). **καιρῶ**, δατ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς** ;
 ἐπὶ ποίοις ὅροις ; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
 καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἴσομαι (τοῦ ῥ. οἶδα). **ὅπως πέμψεις**,
 πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαφτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ἄποικον γῆς** =
 μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
 οῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν** = δι'
 αὐτὸ λοιπὸν (ἐάν δηλ. εἴσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξῃ** (ἐνν.
 τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δῶρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
 ἐξορίας). **φῆς τὰδ' οὖν** ; (ἐνν. ἔσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
 ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουν ; **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
 μενον : **φημι τάδε** = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἃ μὴ φρονῶ**
 (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνη-
 θίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀφρ. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθη-
 τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῆ
 τὰς θυγατέρας του). **ἔλῃ** (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσῃς ταύτας. **πάντα
 κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχῆ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἀ ἐκρά-
 τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῶ βίῳ**
 = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖται τοῦ πλούτου καὶ τῆς
 εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
 του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστά (τὰ δοξάσαντα
 τὸν Οἰδίποδα). **οὐ τις οὐ ζήλω...** ἡ σειρά των λέξεων : **οὐ ταῖς τύ-
 χαις τις τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἐρωτ. πρῶτ. ἐξαερωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. ὀλβίζω = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω. ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσῃ (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὥστε χρεῶν (ἔστι) ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...

Πραγματικά. δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. ὄνειδη· κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. ἀγάμους τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἔθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίους πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηγεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοιοι... ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὅποιον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. μηδὲν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν... παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡρόδ. 1,32) « σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρέημτος τὴν τελευτὴν κῆ (πῆ) ἀποβήσεται ». ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἀνδρομάχῃ 102 « χρὴ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδὲν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΤΟΥΤΟ ΕΙΝΑΙ Η ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΤΙΤΟΝΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἰσμήνησιν ἀδελφοῖσιν Ἰσμήνης κάρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅτι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὅποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχροῦν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὅποῖον οὐ 5
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κείσῃκουσας ; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἡδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μῖα θανόντοιν ἡμέρα διπλῆ χειρὶ
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατός 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

ΑΝ.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῶ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασι ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκυῖσαι τινα,
 εἴαν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκῦν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύζοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾷ,
 φόνον προκειῖσθαι δημόλευστο. ἐν πόλει. 35
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δεῖξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ. ✓
- ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 ΑΝ. εἰ ζυμπονήσεις καὶ ζυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ζὺν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηχότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα. ✓
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατῆρ
 ὡς νῶν ἀπεχθὴς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

- πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερσί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόνον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνα δὴ νῶ λειμμένα σκόπει
 ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. 60
 ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
 ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα.
 ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα. 65
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτιοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
 ζύγγοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
 AN. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι 70
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρόφης μέτα.
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν·
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε. 76
 IS. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
 AN. σὺ μὲν τὰδ' ἂν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον 80
 χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορεύσομαι.

- ΙΣ. οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἴμοι, καταῦδα πολλὸν ἐχθίων ἔση
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμῆχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαροῆ μὲν ἐξ ἐμοῦ,
 ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκῃ.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε' τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλῃ.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α' ἀκτὶς Ὠελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ', ὧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ρεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρω
 κινήσασα χαλινῶ·

ἔσσεψι x α' ὄν ἐφ' ἡμετέρα γὰ Πολυνείκης 110
 ἀρθείς νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετός ἐς γᾶν **δ** ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὕπλων
 ζῦν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσι.

ἡζιεύει x λ στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα 120
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων
 αἰμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάεσθ' Ἥφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη 125
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλω
 δυσχείρωμα δράκοντι.

ἡντιδύειψι α' Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ ρεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις, 130
 παλτῶ ρίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρω ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι. ✓

στροφή β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γὰ πέσε τανταλωθεὶς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ζῦν ὀρμᾶ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῦσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαῶντος 165
 σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων αἰεὶ κράτη,
 τοῦτ' αὔθις, ἥνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
 καθ' ἡμέραν ὦλοντο παῖσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
 ἄμῃχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆναι
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει, 180
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρῶν αἰεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὀρῶν 185
 στείγουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θείμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
 ἢ δ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα καὶ ταύτης ἔπι 190
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. ἢ
 τοιοῦσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν,
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίου περι·

ΚΡ
 ΦΥ
 οἰέ

Κ

- Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ζύναιμον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαι τινα,
 ἔἴη δ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, ἡοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων,†
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆσδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμῆσεται. 210
- ΧΟ.
 σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆσδε δύνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ ποῦ γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι. 215
- ΚΡ.
 ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων.
 ΧΟ.
 νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθεσ.
 ΚΡ.
 ἀλλ' εἴσ' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
 ΧΟ.
 τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 ΚΡ.
 τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 ΧΟ.
 οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. † 220
 ΚΡ.
 καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἰάλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

ΦΥΛΑΞ

- ἀναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὕπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις, 225
 ὁδοῖς κυκλῶν ἐμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλὰ μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἳ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὖ ; κεῖ τάδ' εἴσεται Κρέων
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ; - 230
 τοιαῦθ' ἐλίσσω ἤγυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος 235
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μῦρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τάμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζη κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκ οὐκ ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε κατὰ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν πάλιν ἀνακαφαγιστεύσας ἅ χρέη.
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 πληγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ 250
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

- ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο, — τυμβήρης μὲν οὐ, 255
 λεπτή δ', ἄγος ^{ἔκ. κυν.} φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις·
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἔλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγγων φύλακα, κἂν ἐρίγνετο 260
 πληγῇ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γάρ τις ἦν ἕκαστος οὐξειργασμένος,
 κούδεις ἐναργῆς, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μῦθους αἴρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῶ ζυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνώσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃς πάντας ἐς πέδον κἄρα
 νεῦσαι φόβῳ προύτρεψεν· οὐ γὰρ εἴχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχι κρυπτέον·
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἄμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἶδ' ὅτι
 στέργει γὰρ οὐδεις ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
- XO. ἀναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τὸδ', ἢ ζύννοια βουλεύει πάλαι.
- KP. παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἄμὲ μεστῶσαι λέγων, 280
 μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι·

πότερ' ὑπερτίμωντας ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουσι ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κἀρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἷον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμα' ἐβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκιδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστάς πρὸς αἰσυχρὰ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤγυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην—
 ἀλλ' εἶπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάξῃτε καὶ μάθηθ', ὅτι
 οὐκ ἐξ ἄπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσυχρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἶπεῖν τι δώσεις ἢ στραφείς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ ἔπι τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. σὺ μ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκ οὖν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥ. φεῦ.
 ἢ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῇ δοκεῖν. *S. G. 601122*
 ΛΡ. κόμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληθῆ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὕψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεὶς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'
- Πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει·
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος, 340
 ἱππέῳ γένει πολεύων.

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει. 375

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινοῶ
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
~~ἠδ' ὄρα σκίος~~
 καὶ δυστήνου πατρός Οἰδίποδα 380
 τί ποτ' ; οὐ δὴ πού σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνη καθελόντες ;

ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τούργον ἢ ἔχειρασμένη·
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385

ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἀψορρος ἐς δέον περᾶ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ζύμμετρος προῦβην τύχη ;

ΦΥ. ἀναξ, βροτοῦσιν οὐδέν ἐστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ ἴπινοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390

ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδέν ἠδονῆ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν, ἀπὸ ^ἄμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395

κοσμοῦσα. κληῖρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.
 καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτός, ὡς θέλεις, λαβῶν
 καὶ κρῖνε καζέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;

ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· παντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπειπας· ἄρ' ἐνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὁρᾶται κάπιληπτος ἤρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤχομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δειν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ,
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὄσμην ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῦσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδήσοι πόνουμι
 χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστῶθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θεῖαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἣ παῖς ὁρᾶται κἀνακωκῦει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὀρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρᾳ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακᾶς
 ἤρατο τοῖσι τοῦργον ἐξειργασμένοις
 καὶ χερσὶν εὐθύς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκίας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

- καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέαι
 ἦδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρα,
 φῆς ἢ καταρνῆ μὴ δεδρακέναι τάδε ;
- AN. καὶ φημί δρᾶσαι οὐκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
- KP. σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις·
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445
 σὺ δ' εἶπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἦδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
- AN. ἦδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;
- AN. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠρόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
 οὐ γὰρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κοῦδεῖς οἶδεν ἐξ ὅτου ἴφάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δεῖσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη — τί δ' οὐ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προुकήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόλου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

- οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδὲν ἄλλος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἑμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχόμην νέκυν,
 κείνους ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
 σχεδὸν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω. ρ 470
- XO. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμόν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἵκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.
 KP. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκληρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
 θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, 480
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485
 ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ πάντος ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου κυρεῖ,
 αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βούλεῦσαι τάφου. 490
 καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις 495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών ;
 KP ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἄρεστον οὐδέν, μηδ' ἄρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τάμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννίς πολλὰ τ' ἀλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶζεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄραξ.
 AN. ὀρώσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχχνους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὄμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
 AN. ὄμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταυτοῦ πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ; V
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῶ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὦλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
 AN. ὅμως ὅ γ' "Αἰδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῶ κακῶ λαχεῖν ἴσον. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.
 AN. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἐλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. V 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἴσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὄφρυων ὕπερ αἵματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἧ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἶπε δὴ μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἕξομῃ τὸ μὴ εἰδέναι ; 535
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἶπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ζυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἐάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὔτ' ἠθέλησας οὔτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ζύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- AN. ὦν τοῦργον Ἄιδης χοὶ κάτω ζυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὁ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψιμένη φίλος ;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών. V
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; *ἢ κηδεμ.* 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- ΙΣ. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ ;
- AN. σῶσον σεαυτήν. οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, ἀμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. και μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.
 ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
 ΚΡ. τῷ παῖδε φημί τῶδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὦναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
 ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
 ΙΣ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
 ΚΡ. ἀλλ' ἦδε μέντοι μὴ λέγ'. οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χιτέρων εἰσὶν γυαί.
 ΙΣ. οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδ' ἔτ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
 ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 ΚΡ. "Αἰδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
 ΧΟ. δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοί· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
 κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μῆδ' ἀνειμένας·
 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοὶ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἦδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφὴ α' εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἀγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
 ὅμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόις ὅταν

- Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπληῆγες ἀκταί.
- ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ῥίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἄνοι καὶ φρενῶν Ἑρινύς.
- στροφή β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὐτ'
 ἀκάματοι θεόντες
 μῆνες; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.
- ἀντιστρ. β' ἅ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλ-
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότει δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ. 615

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτω φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630

ΚΡ. τάχ' εἰσόμμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρωῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σός εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἠγουμένου.

ΚΡ. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρῆ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρὶ·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιτύει τέκνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἠδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ζύνουνοσ ἐν δόμοισι· τί γὰρ
 γέντοισι' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθεσ
 τὴν παῖδ' ἐν "Αἰδοῦ τήνδε νύμφεῦειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶσ ἐγὼ 655
 πόλεωσ ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενω. πρὸσ ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ζύναμιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐργενῆ φύσει
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺσ ἔξω γένουσ. 660
 ἐν τοῖσ γὰρ οἰκείοισιν ὅστισ ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστόσ, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιοσ ὦν ↓
 ὅστισ δ' ὑπερβάσ ἢ νόμουσ βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖσ κρατύνουσιν νοεῖ
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
 ἀλλ' ὄν πόλισ στήσειε, τοῦδε χροῖ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ ἀνάγκια.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἀνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶσ μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον ἀγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὐτὴ πόλεισ ὄλλουσιν, ἢ δ' ἀναστάτουσ
 οἴκουσ τίθησιν, ἢ δε συμμάχου δορός
 τροπάσ καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σφῆζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτωσ ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖσ κοσμουμένοισ,
 κοῦτοι γυναικὸσ οὐδαμῶσ ἡσσητέα·
 κρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῖ, πρὸσ ἀνδρὸσ ἐκπεσεῖν,

- κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσονες καλοίμεθ' ἄν. 680
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλόμεμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὦν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυναίμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντὰν χιὰτέρῳ καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιώτάτῃ
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· 695
 ἦτις τὸν αὐτῆς ἀπτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθραπτον μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν
 εἶασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἔρεμνῇ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατρὸς θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μὴ νῦν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλωσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἄλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

- πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρᾳς παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
 δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσφίζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
 τείνας ὑπέικει μῆδέν, ὑπτίσις κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶχε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρῶσεστι, φῆμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
 φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μακθάνειν.
- XO. ἀναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ' εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
- KP. οἱ τηλικοῖδε καὶ διδασκόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν ;
- AI. μῆδέν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.
- KP. ἔργον γὰρ ἔστι τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ; 730
- AI. οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς οἷς κακοὺς.
- KP. οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπιληπταὶ νόσω ;
- AI. οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὀμόπτολις λεώς.
- KP. πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ ;
- AI. ὄρᾳς τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος ; 735
- KP. ἄλλω γὰρ ἢ μοὶ χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;
- AI. πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἀνδρὸς ἔσθ' ἑνός.
- KP. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;
- AI. καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχαις μόνος. *ῥ. εἰδ' -*
- KP. ὅδ', ὡς ἔοικε, τῆ γυναικί συμμαχεῖ. 740
- AI. εἴπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκῆδομαι.

- KP. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 AI. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 KP. ἄμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμάς ἀρχὰς σέβων ;
 AI. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 KP. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 AI. οὐ τὰν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχρῶν ἐμέ.
 KP. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὄδε.
 AI. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νεωτέρων.
 KP. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 AI. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 KP. ἦ κάπαπειλῶν ὦδ' ἐπεξέρχη θρασύς ;
 AI. τίς δ' ἔστ' ἀπειλή πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 KP. κλαίων φρενώσεις, ὦν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 AI. εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὔφρονεῖν. 755
 KP. γυναικὸς ὦν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 AI. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 KP. ἀληθεῖς ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὀμμάτων αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 AI. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμὸν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαινῆ ξυνών. 765
 XO. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἔστί τηλικούτος ἀλγῆσας βαρύς.
 KP. δράτω, φρονεῖται μείζον ἢ κατ' ἀνδρ' ἰών·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 XO. ἄμφω γὰρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 KP. οὐ τὴν γε μὴ θιγοῦσαν· εὔ γὰρ οὖν λέγεις.
 XO. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλεύη κτανεῖν ;

ΚΡ. ἄγων ἐρήμος ἔνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθείς, 775
 ὅπως μίᾱσμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεταί τὸ μὴ θανεῖν,
 ἣ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τᾶν Ἄιδου σέβειν. 780

ΧΟΡΟΣ

στροφῆ Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννουχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καί σ' οὐτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηγεν. 790

ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκοις
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λῶβα·
 σὺ καὶ τότε νεῖκος ἀνδρῶν
 ζύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νόμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἀφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη ἰγὼ καὶ τὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τάδ' ὀρῶν, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγὰς δύναιμι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ἔθ' ὀρῶ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὦ γὰρ πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείχουσιν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσουσιν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλὰ μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας Ἄιδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὔθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἄϊδαν καταβήση.
- AN. ἀντ. α' ἦχουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰς κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὄμβροι ταχομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὄφρῦσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

- ΑΝ. στρ. β' οἴμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρώων, 840
οὐκ οἰχομένην ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
ὦ πόλις, ὦ πόλεως
πολυκτῆμονες ἄνδρες·
ἰὼ Διρακαῖαι κρῆναι
Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
ξυμμάρτυρας ὑμ' ἐπικτῶμαι,
οἷα φίλων ἀκλαυτος, οἷοις νόμοις
πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
[ταινίου·
ἰὼ δύστανος,
οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
μέτοικος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

- ΧΟ. προβάσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

- ΑΝ. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
πατρὸς τριπόλιστον οἷτον τοῦ τε πρόπαντος
ἀμετέρου πότμου 860
κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

- πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοιχος
[ἔρχομαι.
- ἰὼ δυσπότημων,
κασίγηγνυτε, γάμων κυρήσας, 870
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.
- XO. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτῳ κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὤλεσ' ὀργά. 875
- AN. ἐπ.φ.δ. ἀκλαυτος, ἀφίλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὀδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 880
θέμις ὄραν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.
- KP. ἄρ' ἴστ' ἀοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνῃν ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρη·
μετοιχίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890
- AN. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λιοισθία ἴγῳ καὶ κάχιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

Σοφοκλέους

ἔλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐγ' ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί, 900
 μῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ
 ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους
 χοᾶς ἔδωκα, νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρτυμαί.
 (καίτοι σ' ἐγὼ ἔτιμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ.
 οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυν, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐγ' Αἰδοῦ καὶ πατρὸς κεκευθότοι
 οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὦ κασίγνητον κάρα. 915
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὕτω λαβὼν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρὴ με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τί ν' αὐδ' ἄν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσεβείαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925
 παθόντες ἄν ξυγγοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οἶδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ριπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλάυμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
 XO. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίεται.
- KP. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
- AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κούκέτι μέλλω.
 λεύσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπὴν,
 οἴα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
- XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξει δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηγὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἄ μοιριδία τις δύνασις δεινά·
 οὔτ' ἄν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίπτυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ἀντ. α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίσις ὄργαις,
 ἐκ Διονύσου πετρῶδει κατάφαρτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κείνος ἐπέγνω μανίαις 960

φαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
 παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
 γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
 φιλαύλους τ' ἠρέθειζε Μούσας. 965

παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἀλὸς
 ἀκταὶ Βοσπόρῃαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
 Σαλμυδησός, ἴν' ἀρχίπολις Ἄρης 970
 δισσοῖσι Φινεΐδαις
 εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
 τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
 ἀλὰν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
 ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς 975
 χεῖρεςσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλαιοι μελέαν πάθαν
 κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
 ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
 ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
 τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
 τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
 Βορεὰς ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
 θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκείνῃ
 Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὧ παῖ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θήβης ἀνακτες, ἤκομεν κοινήν ὁδὸν
 δὴ ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
 αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὧ γεραιὲ Τειρεσία, νέον ;
 ΤΕΙ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ. *28/1/2010*

- ΚΡ. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
 ΤΕΙ. τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
- ΚΡ. ἔχω πεπονθῶς μαρτυρεῖν ὄνησιμα. 995
 ΤΕΙ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα,
 ΤΕΙ. γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
- ἔς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον
 ἴζων, ἔν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμῆν, 1000
 ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ
 κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένῳ·
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνων· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην 1005
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 Ἕφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
 μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
 κᾶτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς 1010
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἡγεμὼν, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενός νοσεῖ πόλις· 1015
 βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίου γόνου.
 κᾶτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτὰς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, 1020
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρῶτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον ἀνθρώποισι γὰρ

- τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦ ξαμαρτάνειν,
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἀνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκρίβηται μὴδ' ἀκίνητος πέλει,
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὄφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶκε τῶ θανόντι μὴδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκή τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ; 1030
 εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἡδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.
 ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαντικῆς
 ἀπρακτος ὑμῖν εἰμι· τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἐξημπολόημαι κάμπεφόρτισμαί πάλοι.
 κερδαίνετ', ἐμπολάτε τὰ πό Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκείνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγνὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὧς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μαινῖναι οὔτις ἀνθρώπων σθένει.
 πίπτουσι δ', ὧ γεραῖὲ Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτόματ' αἴσχερ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
 φεῦ·
 ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται ;
 ΚΡ. τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;
 ΤΕΙ. ὄσφ κρᾶτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050
 ΚΡ. ὄσφ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
 ΤΕΙ. ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
 ΚΡ. οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἴσθα ταχοὺς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;
 ΤΕΙ. οἶδ'· ἐξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τάδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙ. ὄρσεις με τᾶκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.
 ΤΕΙ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος ;
 ΚΡ. ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.
 ΤΕΙ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν, 1065
 ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχνων ἓνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔση,
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατόκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὖ θεῶν 1070
 ἀμοιβρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν "Αἰδου καὶ θεῶν Ἐρινύες, 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
 καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατήργυρωμένος
 λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβή,
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.
 ἔχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις, 1080
 ὅσων σπαράγματ' ἦ κύνες καθήγνισαν
 ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὄσμην ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
 ὦ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἴνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γνῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- XO. ἀνὴρ, ἀναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεθα δ', ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
 τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
 ΚΡ. ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταρασσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα τε
 ἄτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- XO. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 ΚΡ. τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 XO. ἔλθων κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 XO. ὅσον γ', ἀναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- ΚΡ. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- XO. δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 ΚΡ. ὦδ', ὡς ἔχω, στείχομ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὄρμασθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1110
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σφάζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- XO. στρ. α' Πολυώνυμε, Καδμείας ἀγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν δὲ ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγχοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν μητρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὑγροῖς
 Ἴσμηνοῦ ρεῖθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὅπως
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκιαι νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
 κισσῆρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαΐας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφή β' τὰν ἐκ πασσᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
 καὶ ὦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150
 ὦναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννουχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴαχχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
οὐκ ἔσθ' ὅποῖον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
οὔτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' αἰεί,
καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
λαβὼν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
ἠϋθυνη, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
καὶ νῦν ἀφείται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχὸν ἠγοῦμαι νεκρόν.
πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων, ἐὰν δ' ἀπῆ
τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιάς 1170
οὐκ ἂν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
- ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἤκεις φέρων ;
ΑΓ. τεθναῖσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
ΧΟ. καὶ τίς φονεῦει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
ΑΓ. Αἵμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
ΧΟ. πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκειάς χερσός ;
ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
ΧΟ. ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤγνυσας.
ΑΓ. ὡς ὦδ' ἐχόντων τῶνδε βουλευεῖν πάρα. 1180
ΧΟ. καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ
δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

- ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἕξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγχάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὧτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὖθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὓς' ἀκούσομαι.
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γάρ σε μαλθάσοιμ' ἄν, ὧν ἐς ὕστερον 1195
 ψεῦσται φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' ἀεὶ.
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμεν πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνὸν λουτρόν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ 'λέλειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χώσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῷ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος 1210
 ἴησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σάινει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἔτ' ἄσπον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215
 ἀθρήσαθ', ἄρμον χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθύγγον συνήμ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τὰδ' ἐξ ἀθύρου δεσπότης κελουσμαίων
 ἠθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
 τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτῶδει σινδόνος καθημένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμῶζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλήμον, οἶον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾷ διεφθάρης ;
 ἔξελθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι. 1230
 τὸν δ' ἀγρίοις ὕσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπών, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἴθ' ὁ δύσμορος
 αὐτῷ χολωθείς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς 1235
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὕγρον
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσεται,
 καὶ φυσιῶν ὄξεϊαν ἐκβάλλει ῥοήν
 λευκῆ παρειᾷ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δείλαιος ἐν γ' Ἄιδου δόμοις,
 δεΐξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὅσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἡ γυνή πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καὺτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἄμαρτάνειν. 1250
- ΧΟι οὐκ οἶδ' ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγῇ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλή βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μή τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἄμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἄμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων. 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέῳ ξὺν μόρφῳ,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἔμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις.
- ΧΟ. οἴμ' ὡς εἰσκας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν. 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δέλαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρᾳ
 θεὸς τότ' ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν. 1275
φεῦ, φεῦ, ὧ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

- ὦ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἦκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά. 1280
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;
ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.
- ΚΡ. ^{ἀντ. α'} ἰὼ ἰὼ δυσκάρητος Ἄιδου λιμήν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ; 1285
ὦ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄγη, τίνα θροεῖς λόγον;
αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.
τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ, αἰαῖ, 1290
σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
- ΧΟ. ὄρᾶν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
ΚΡ. οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας· 1295
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἄρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἕναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300
- ΕΞ. ἦδ' ὄξυθήκτω βωμία περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφρυνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- KP. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν αἰαῖ, αἰαῖ,
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει ;
 δειλῆαιος ἐγὼ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- EΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
 πρὸ τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- KP. ποίῳ δὲ ἀπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 EΞ. παίσασ' ὑφ' ἥπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἤσθητ' ὀξυκώκυτον πάθος.
- KP. ὦμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἐγὼ ἄκνον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅτι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- XO. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- KP. ἀντ. β' ἴσω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὕπατος ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.
- XO. μέλλοντα ταῦτα τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- KP. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηυξάμην.
- XO. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- KP. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

- σέ τ' αὖ τάνδ' ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γάρ
 λέχρια τάν χεροῖν, τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.
- XO. πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. (χρὴ δέ τά γ' ἐς θεοῦς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν) μεγάλοι δὲ λόγοι 1350
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεράυχων
 ἀποτείσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

αὐτὸ φησὶ ἀπὸ τῆς 2

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1-10

Λεξιλογικά. **κοινός** = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὕμαιμος. **αὐτάδελφος** = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. **ὁποῖον** = ὅποιονδήποτε. **κάρα**, (τὸ) = κεφαλή. Ἰσμήνης **κάρα**· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: Ἰσμήνη. ἄρ' οἶσθα... ἢ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: ἄρ' οἶσθα ὅ,τι ἐστὶ τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζῶσαι; νῶν, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. ἔτι ζῶσαι = αἱ ὁποῖαι ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). ἢ ἄτη = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορὰ. **ἀλγείνός** = λυπηρός. **ἄτερ** = ἄνευ. **ἄτης ἄτερ** (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. **αἰσχρόν**, **ἄτιμον** = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. **ὁποῖον οὐκ...** ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν** (γεν. διαίρ.). **καὶ νῦν**· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. **πανδήμῳ πόλει**· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσης τῆ πόλει. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει; κήρυγμα θεῖναι** = κηρυῖσαι, προκηρυῖσαι. **στρατηγόν**· ἔνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω** = γνωρίζω. **ἔχεις τι κείσηκουσας;** σχῆμα πρωθύστερον. **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν. **φίλους** ἔνν. τὸν Πολυεῖκη. **ἐχθρῶν**, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυεῖκη κηρύγματος.

Πραγματικά. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 — 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαί ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι, διὰ τὸ νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἀντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἴσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζῶης της καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τοῦτους στίχους ; **τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν**· εἶναι τὰ προσελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ καὶ τὸ χυθὲν νωπὸν ἐτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονευθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν=τοῦλάχιστον. μῦθος=λόγος, εἶδησις. Ἀντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ. =περὶ τῶν φίλων. δυοῖν-δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικαί. διπλῆ χερὶ = δυοῖν χερσὶ, μιᾶ τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκου. φρουδός ἐστιν (πρὸ-όδος) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλέον. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἤδη· ἀρχαίот. τύπος τοῦ ἦδειν (ἐνν. μὴδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὐνεκα (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρῶθ. = ἔνεκα ὡς μόνη κλύοις, ἐπεξηγεῖ τό : τοῦδ' οὐνεκα. κλύω=ἀκούω. ἐκπέμπω· ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἕξω. τί δ' ἔστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει. καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταργμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσα ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασιγνήτος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ...τὸν μὲν...τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτώτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου= δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκῃ· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς=χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῶ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἔνν. νὰ τὴν παραδέχομαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δι' ἑνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνεΐκη. **ἔνερθε ἢ ἔνερθεν** = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόφῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῖς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἔντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἔντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν**· ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνεΐκου. **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι ὑποκείμεν. τοῦ ἐκκεκηρύχθαι. κωκῦω** = θρηνώ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι -κωκῦσαι**· σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός** = πτηγὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός** = εὕρημα. **εἰσορῶ** = προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορά** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν**· ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἄντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θεοῦ δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τοῦναντίον κακός. **σοὶ κάμοι**· τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἡ Ἄντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενωτέραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο**· προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ. **πρὸ** τίθεται πρὸς δῆλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκηρύξιν). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πράγμα**, δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκῦσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδέν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμνον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λευῶ = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκείσθαι** = ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι**· δοτ. ἡθικῆ. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενής** = γενναία τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικά. Ἄργείων· ὁ Πολυνεΐκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσεν μετὰ συμμάχων τῶν Ἄργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἄδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἔντιμον**· ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμᾶζετο καὶ ἐν Ἄδῃ. **αὐλείων πυλῶν**· αὐλαιοὶ πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλῆιος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ ὁποία ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἄταφος νεκρὸς οὐδὲλως ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος. Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρκαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμέ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προβλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης, ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὐτὴ εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν ὁ κατάδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερο αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 — 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τάδ' ἐν τούτοις** = ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) **ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἡ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιάζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγιοι ἔρωτ. πρῶτ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνεμα** = ἐπικίνδυνος πρᾶξις. εἰ (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃ, θὰ ριφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποιόν τι κινδύνεμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκώνω πρὸς ταφήν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλ. γ. ἔρωτημ. πρῶτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῆδε χερί** = σὺν ἐμῇ χερί = σὺν ἐμοί· (ὁ ὑποκριτῆς λέγων ταῦτα σηκάνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). ἦ

γάρ; = ἄρα γε λοιπόν; **σφε** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἐνν. ἡ μετ. ὄν, παραθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν** = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον. **οὐχ ἀλώσομαι** οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. **προδοῦσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἀορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. **ἀντειρηκός**· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). **ἀλλ' οὐδὲν μετὰ** = μέτεστι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἀλλ' οὐδὲν μετεστι αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν** (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ με ἐμποδίσῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέφθητι, ἀναλογίσου. **νῶν**· δοτ. ἦθ. ὡς **ἀπεχθής** (ἐνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. **δυσκλεής** = με κακὴν φήμην (λόγω τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἀπώλετο** = ἐχάθη (ἠθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φῶρ, φῶρος = κλέπτῃς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς. **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ.** **ἀμπλακημάτων** = ἐνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἀράσσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῶ χερί** = ἰδίᾳ χερί. **αὐτὸς αὐτουργῶ**· σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα**· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἀρτάνη** (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = σχοινίον, ἀγγόνη. **λωβάται βίον** = ἀτίμως τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρας εἰς τὸν βίον τῆς. **δύο-μίαν**· ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλοιν χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = με χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. **ὄσφ** **κάκιστα ὀλούμεθα** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὅποιον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν **νόμου βία** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ρῆμ. παρέξιμι) = ἐὰν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφον** = ὠρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. **ὡς οὐ μαχομένα** = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ**· ἀντί: τοῦτο δέ. **ἐκ κρείσσωνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα**· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγεινός) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αίτουσα** = παρακαλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονὸς** (ὄντας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεοὺς. **ζύγγυοιαν ἴσχω** (περίφρ.) = ζυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει ὄντες** (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι ὅλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικά. κινδύνευμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. **ᾤλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθικῶς ἔχασε μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμπλακήματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργματὰ του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτάβαισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγγλόνην, δι' ἧς ἀπηγγονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικά. κελεύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. **ἔτι** = (τώρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι ἐφανέρωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τινος** = συμπτάττω μετὰ τινος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί : ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**· προηγεῖται τὸ ἐκεῖνον πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν... φίλη... ἀσύνδετα**, πρὸς ἔμφασιν. **ᾄσια** = θεῖα, δίκαια. **πανουργήσασα** (β. πανουργέω-ᾶ) = ἀποτολήσασα δίκαιον ἐγγλῆμα (σχ. ὀξύμωρον, διότι ἡ Ἄντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνεΐκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὑπερ ἤτο πανουργήμα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **ὄν** = καθ' ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί : ἢ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῷ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιῶμαι** = θωρῶ ἄτιμα. **ἀμήχανος** = ἄπαρος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιор. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** = (ἀντί προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἴσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν. τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ᾶ** = φοβοῦμι ὑπὲρ τινος. **ἐξορθῶ-ᾶ** = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). **πότμος** (πίπτω) = μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ' αὐτως** = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε**· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζον ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμῆν-ψυχροῖσι· χάριν τῆς ἀντιθ.** ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῖς. **ἀδεῖν· ἀρ.** β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς· ἐνν.** τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς χθονίους θεούς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστὴ εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἂν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστὴ (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα. **ἀμηχάνων ἐρᾶς·** ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ: **ἀδύνατα θηρᾶς· πεπαύσομαι**, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντὶ παθητ. **ἐξ** = ὑπό. **προσκείση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πείσομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. μὲ τὸ μέρος ἢ μὲ ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εἰλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἀρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτὴν, ὡς ἐπιλήσμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλὴν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος**, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδη. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὁποῖον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης; ὥστε **μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῆ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἢ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιοῦτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρκτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

ΠΑΡΟΔΟΣ (100 - 161)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ή *α'*. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντὶ ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανὲν ἑπταπύλω Θήβα, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανὲν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάος, βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθητάματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῥήμ. βλώσκω) = ἐλθοῦσα. **φῶς, φωτὸς (ὁ)** = ἀνὴρ. **τὸν λεύκασπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἔννοεῖ ὄλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικῆ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ὄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ὄξυτέρω χαλινῶ. Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρω ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ὄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντὶ εἰς τὸ ὄλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινουμαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὄξέα κλάζων** = ἐκβάλλων ὄξεῖς κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπετομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα** = ὡς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου, **χιονώδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονολεύκου. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριξίν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλαία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . *α'*. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβῶν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιφεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω με ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τοῦτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων: στάς δ' ὑπὲρ μελάρων φωνάσαισι λόγχαίς, ἀμφιχανὼν στόμα κύκλω ἐπτάπυλον ἔβα· ἢ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένυσιν**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτίας. γένυς, οὗ ὄνομαστ. εἶναι **γένυς** = κυρίως ἢ κάτω σιαγῶν, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. **γένυς** = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἄρ τοῦ τίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸν πυργωτὸν περίβολον. **πευκάεις Ἡφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι: Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἄφροδιτή ἀντὶ ἔρωτος, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π.). **πρὶν ἔλεϊν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἔγινεν, ἡγέρθη. **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχείρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλῳ δράκοντι**· αἴτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερεχθαίρω** = ὑπερβολικῶς μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ ρεύματι** = μὲ πολλὴν ὄρμην (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέερχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχή** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὄξυς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσοῦν ὄπλων· ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχή καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποιθήσις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνὸς (ὁ παλλόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἵδους δοτικὴ εἶναι; **ριπτεῖ** (ἱστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερεχθαίρει** καὶ τὸ **ριπτεῖ** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῇ: ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ριπτεῖ. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγματ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὀρμῶντα· ἄκραι βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὁποῖα διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκην** = νικητήριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων: ριπτεῖ (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῷ πυρὶ ὀρμῶντα ἤδη ἀλαλάζει νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ** = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἦτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασειόμαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος δς=δς πυρφ.** (ὑπέρθεσις). **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως) **ῥιπαῖς...** ἀντί: **ἅμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὀρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουιν), ὅσα ὠνειρεύετο. **ἄλλα δέ** = (ἐνν. κακά). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωρεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελός = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικά) = ἰσχυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθός. **λοχαγός** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφορὰς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία). **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχαλα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαιπώρος, ἄθλιος. **ῶ** (δυϊκ.) = οἶ. **φύντε**· ἐναντιωμ. μετ. (ἄορ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γεννώμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγείραντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. **ἔχεντον** (ἴστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινοῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μέτεχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλῶνυμος** = πολυῦμνητος· **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἴσου πρὸς τήν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἦλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. **τίθεμαι λησμοσύνην** = λησμονῶ· ἀντικεῖμ. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφορὰς. **παννύχιος** καὶ **πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας**· γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **οἶδε** = ἰδοῦ. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: ἀλλὰ στῶμεν). **νέον εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγχάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. **νεοχμός** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν· σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· **νεαράς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δη** = ἄρα γε. **μητις** = σκέψις. **ἐρέσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **ὄτι** = διότι. **λέσχη** = ὀμίλια, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὀμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεται** = συγκαλῶ δημοσίᾳ. **πέμψας** = μεταπεμφάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Οἱ στίχοι ἀπὸ τοῦ 100-161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικῶν ταῦτα διὰ τῆς φθῆς του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορευθῆ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤλπικεν ὅτι θὰ ἐπανεβλέπε μὲ τόσην χαρὰν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάτυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπίλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδέιχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρῶτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον βέροντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ αετοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποίους εἶχε σπείρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης...** πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥήτῶν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατὴρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχήθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἵππόδρομον ἐλέγετο **ἄφεις** ἢ **ἄφρητρία**· ἐνότιε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανήρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασειρών ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήρορι (παρ' ἡμῶν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὄφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἑπτὰ λοχαγοί**· ἑπτὰ πύλαι ἦσαν, ἑπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἑπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνὶ τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαίων καὶ ἄλλων ὕπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκια**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεὰ, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιότατην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτω Θήβα**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτλ. **Βάκχιος**· ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαίτερος λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἄλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ρυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἐκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας κυρίας, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότου δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουον ἐκτάκτους· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῷ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλῳ. **σάλῳ** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευθὸν σκάφος). **σεΐσαντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένος, κλητὴρ, **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλων. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπείας). **ὄρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εὖ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντας ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λαῖου, τοῦτ' αὖθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λαῖου καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). **παΐσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαιῶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους**· σχῆμ. ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον, **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἀρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κλπ. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεῖκνυσι. προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** Ὁ Κρέων ἀρχε-

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = εἰάν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγκλήσας ἔχει = ἔχει κλεισιμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὁμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ρ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλαι θά ἐννοηθῇ ὁ παρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. μείζον' (α) = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλου). ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας· β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. οὐδαμοῦ λέγω (ἐνν. εἶναι) = οὐδὲν τὸν ὑπολογίζω, οὐδὲν τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μείζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. ἴστω (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. ὄρων = εἰ ὄρων. ἄτη (ἦ) = ὄλεθρος, καταστροφή. τοῦτο = τὸ ἐξῆς. γινώσκω = ἔχω πρὸς ὀφθαλμῶν. ἦδε, ἢ πόλις. πλείοντες (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. ποιούμεθα = ἀποκτεῖμεν. ὀρθῆς = εὐτυχοῦσης, οὔσης σώας. τοιοῖσδε νόμοισι = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. αὖξω = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. ἀδελφὰ τῶνδε = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. πάντ' ἀριστεύσας δορί = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). ὅσα ἔρχεται κάτω = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. Πολυνείκη λέγω· παράθεσις τοῦ ξύναμιον. ἐγγενεῖς = ἐγγωρίους. φυγὰς κατελθῶν = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. πρῆσαι (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. κατ' ἄκρας (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὀλοκληρίαν. κοινοῦ πάσασθαι (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας. κτερίζω = προσφέρω κτέρεια ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. πρὸς οἰωνῶν· ποιητ. αἴτιον. ἐδεστὸν = ἐδῆσθῆν = κατασπαραχθέν. αἰκίζω καὶ αἰκίζομαι = μεταχειρίζομαι κακῶς, κακοποιῶ. φρόνημα = θέλησις· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰάν δ' ἄθαπτον καὶ ἰδεῖν δέμας (Πολυνείκους) ἐδεστὸν καὶ αἰκισθῆν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν. κοῦποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχωσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσνουν καὶ εὐμενῆ**· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνους** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **ποῦ** = ὡς νομίζω. **ἐνεστί σοι** = εἶναι δικαίωμά σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : σοὶ γέ που ἐνεστί παντὶ νόμῳ χρῆσαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλαγ. ἔρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὁρᾶτε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπόν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βᾶρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτοις διατάσσω ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο : **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν** ; ἀλλὰ τί λοιπόν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον προσέτι ἤθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω ; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλέον, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλέον ἤθελες διατάξει ; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἂντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὅς ἐρᾷ...** ἀναφορ. συμπερ. **πρότ.** = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἴτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν**· γνωμ. ἄορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες· ἐξεληθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ ρυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικoὺς στίχους 155 - 156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβὼν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκῆνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακοινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματός του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. **ὅτι ἤδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα** κλπ. Τὴν ὥραιαν ταύτην ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἀν δὲν ἔχομεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. Π 60) «ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ιδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην...», **ἃ ἔρχεται τοῖς κάτῳ νεκροῖς**· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύβμιοι χοαὶ εἰσέδουον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐφθάνον μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 - 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. ὑπὸ τάχους = ἕνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ἰκάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἢ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθυντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἑλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ἕπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφήν** = κάμων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω - ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη**, πλεονασμός. **οἶ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκα) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς**; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; **ἐλίσω** = ἀνελίσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά**· ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαί τινος** = πιάνομαι ἢ κρατοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρισμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπρωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγώνιος λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὄστις ἦν ὁ δρῶν** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **οὐδ' ἂν διακαίως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὖ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακοινώσης σοβαρὸν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη κάποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα... **τὰ δεινὰ** = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθησ' ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουσαν μεγάλην δειλίαν. **οὐκ οὐκ ἐρεῖς ποτε** ; = δὲν θὰ εἴπης τέλος πάντων; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονον κατάφασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἴτ' ἀπαλλαχθεῖς ἄπει** (περιφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **κάπῃ χρωτὶ** = (χρῶς-τὸς) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρὸς. **παλύνω** = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. **ἐφαγιστεύω καὶ ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἂ χρῆ** = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδόπως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἢ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δίκελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἢ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τούτου ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικάλλης). **σύφλος** = σκληρὸς. **ἄρρῶξ** = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω) **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσημος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἐρμην. : δὲν ἀφῆκεν ἔχνη, σημεῖόν τι. **ὅπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῶν καθὼς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερὲς** = δυσερμηνευτον. **ὁ μὲν**· ἐνν. νεκρὸς. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μίαισμα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θῆρ**-θηρὸς = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ῥοθέω-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθου κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικοί, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κἂν ἐγίγνετο πληγὴ τελευτώσα**

(ένικ. ἀντί πληθ.) = καί ἡ ὑπόθεσις θὰ κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κυπηματά· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐνουμένης ὑποθ. **εἰ μή τις ἔλεγεν**, ἤτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προτάσεις. **εἰς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξειργασμένος** = διότι εἰς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, οἴσοδῆποτε (τό : τις) καὶ ἂν ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἦτο ὁ διαπράξας τὸ ἔργον. **καὶ οὐδεις ἐναργῆς** = καὶ οὐδεις ἐφανερώνετο ὡς ἀληθινὸς δρᾶστης. **ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναί** = ἀλλ' ἤρνεϊτο, ὅτι ἐγνώριζε (πλεον. ὁ μὴ). **μύδρος** = σίδηρος πεπυρακτωμένος. **πῦρ διέρπειν** = καὶ νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. **ὀρκωμοτῶ θεούς** = ἐπικαλοῦμαι μεθ' ὄρκου τοὺς θεούς. **τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναί** = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γνώσιν περὶ τίνος (ὅτι κτ.λ.). **βουλεύσαντι**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ **μῆτε** = μῆτε ὅτι τὸ διενόηθη (αἰ μετοχαὶ κατηγορ.). **ὄτε** (αἰτιολ.). **οὐδὲν ἦν ἡμῖν πλέον ἐρευνῶσιν** = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ὠφέλειαν) εἴχομεν, ἂν καὶ ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἐρεύνας. **πέδον** = τὸ ἔδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλῶς πράττω** = εὖ πράττω = εὐτυχῶ, σφῆζομαι. **ὅπως πράξαιμεν**· πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτ. ἐκ ῥήμ. γνώσεως σημαντ. (ἐγίγνωσσομεν), ὅπερ κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἴχομεν (= ἡδυνάμεθα). **μῦθος** = λόγος. **ἀνοιστέον** (ἀναφέρω). **τοῦργον** = τὴν ταφήν τοῦ Πολυνείκους. **καὶ ταῦτ' ἐνίκα** = καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὐτῆ. **ὁ πάλος** (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. **καθαιρεῖ** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (εἰρων.). **οὐχ ἐκοῦσιν** (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντί ἐνικοῦ) = χωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικά. ἀναξ... ὁ φύλαξ εἰσῆλθεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν· ἠθογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. Ὁ ποιητῆς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἐξάρῃ τὸ ἰδανικὸν ὕψος τῆς Ἀντιγόνης. **τὸ μόρσιμον**· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδουν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ ὅποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. **παλύνας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας**· δηλ. ἀπλῶς ἐπασπάλισε διὰ χόματος τὸ πτώμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωσε τὴν κανονικὴν ταφήν· διὰ τοῦ ἐφαγιστεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρῶν τρισπόνδους χοάς. **ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος**· οἱ φύλακες εἶχαν ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ νε-

κροῦ καθ' ὄρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρούρησιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ Ἀντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρὸν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἦλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβῆς ἐκεῖνος, ὅστις εὔρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μομφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξαντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεφυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθράκων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεοὺς. **κάμῃ τὸν δυσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς : ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγείου καὶ ἔπαλλον αὐτοὺς, μέχρις ὅτου ἐξεπέθδα εἷς κλήρος, ὁ ὁποῖος ἀνήκεν εἰς τὸν λαχόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικά. **θεήλατον** = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. **μητι**· πλ.αγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλευεῖ. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλοι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὄργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς). Διὰ τοῦ **κάμῃ** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ : **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἢ μετοχ. αἰτιολ.) = ἐξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρώω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συνάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεῦγμα θὰ ἐνοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν· ἢ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἐπομ. προτ.: ἡ εἰσορᾶς θεοῦς τιμῶντας τοὺς κακοὺς; **ταῦτα** = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). **καὶ πάλαι**· ἔνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. **μόλις φέρω** = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. **ῥοθῶ τινι** = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. **λόφος** = τράχηλος. **λόφον ὑπὸ ζυγῶ** (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρείοντος. **δικαίως** = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. **ὡς στέργειν ἐμέ** = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμέ σεβασμὸν. **ἐκ τῶνδε** = ὑπὸ τούτων. **τούτους** (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). **ἐξεπίσταμαι καλῶς**· (πλεονασμ.). ἡ πρόθ. **ἐκ** καὶ τὸ **καλῶς**, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν του. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **παρηγμένους**· ἡ κατηγορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαφτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαφτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. **τάδε** = τὴν ταφήν. **νόμισμα** = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. **κακὸν νόμισμα** = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). **τοῦτο**, τὸ νόμισμα, ἀντί: οὗτος ὁ ἄργυρος. **ἐξανίστημι** = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). **ἐκδιδάσκω** = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. **παραλλάσσω** = μεταστρέφω. **ἴστασθαι** = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. **πανουργίας ἔχειν** = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. **ἔδειξεν**· γινωμ. ἀόρ. **δυσσέβεια παντὸς ἔργου** = πᾶν ἔργον ἀσεβές. **μισθαρνέω** (μισθὸν ἄρνημαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. **άνύω ἢ άνύτω** = ἐκτελῶ, πράττω. **ἦνυσαν - ἐξέπραξαν** (γινωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατ'ορθῶνουν. **ἴσχω σέβας** (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. **ὄρκιος** = μεθ' ὄρκου. **αὐτόχειρ** = αὐτουργός. **ἐκφαίνω** = παρουσιάζω. **μόνος Ἄιδης** = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, **μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος**. Ἡ πλοκή τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὧδε: οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μόνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν. **τὴν ὕβριν** = τὴν προᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. **ὄθεν οἰστέον** (ῥῆμ. φέρω) **τὸ κέρδος** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. **τὸ λοιπὸν** (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. **ἐξ ἅπαντος** = ἐκ παντὸς ἐν γένει πράγματος. **ἐκ τῶν αἰσχυρῶν λημμάτων** (ἀναγκ. αἴτ.) ἐκ τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν. **ἀτῶμαι** = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κατηγορημ. **δώσεις** = θὰ ἐπιτρέψῃς. **οὕτως** = ἔτσι, ἀναπαλόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτότερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι ; δάκνω = δαγκῶνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ ᾗ... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαί = ἀλλὰ πῶς. ῥυθμίζω = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου· πρόβλημα, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἢ ἐμὴ λύπη = τοῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς... σὲ τὰς φρένας· σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. λάλημα = φλύαρος. ἐκπεφυκὸς (ἀντὶ - κὼς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος : ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκὸς λάλημα. οὐκουν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας(εἰμί) ποτέ = ἕως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆ- ποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. καὶ ταῦτα (προσδιορ. τοῦ προδοῦς) = καὶ μάλιστα. ἢ δεινόν = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν = νὰ σχηματίζη ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. ᾧ δοκεῖ γε = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἢ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα) : ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἢ δεινόν ἐστι δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατᾶται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. κόμψευε τὴν δόξαν = εὐφυολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν· εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δρᾶστην, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι. ἐξερῶ (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. πημοναὶ συμφοραί· (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δρᾶστης. ἐὰν ληφθῆ τε καὶ μὴ ἀντί : εἴτε ληφθῆ εἴτε μὴ. οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδὲ ὅπως. ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. παῦσαι· παρατηρητέα ἢ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέωντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. **πότερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δῆλημα : διὰ νὰ εἶναι θεήλατον τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνείκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύη, διότι αὐτὸς ἤλθε νά καύσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δεύτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναίρειται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευαρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἱρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἐθεωρεῖτο ἐγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332-375)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **τὰ δεινὰ** = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνθετος μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἡ σύνταξις παρατακτική, ἀντὶ νά εἴπη: πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώπου δεινότερον. **κὺδέν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πόλιον πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἀφθαρτος, αἰωνία. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρόμοι** = κατατρέβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρέεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἀφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινοῦμαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, καλλιεργῶ. **ἰπτεῖῳ γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων. ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. **τὸ ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμομπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθῦς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φ ὕ λ ο ν , ἔ θ ν η , φ ὕ σ ι ν χρησιμ. ὡς ἀντικείμε. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίουτος (φραδῦς = συνετός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγραδιαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσίβιος. **λασιαύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἐχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ-κάμνω). = ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζώων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργῃ** = ὄρμη, ροπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν). **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλαυδῶν βροχῶν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φεύγειν (ἔθικεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσι. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσάυλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσάυλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσασθαι). **Ἄϊδα φρεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθῶνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω ἢ ζῆν ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν. **φυγὰς νόσων** = διάφοροι τρόποι ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἰατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν διαίταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀν τ ι σ τ ρ. β'. **τὸ μηχανόεν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν** ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ. ἢ **ἐπί**. **ἔσθλόν** = ἀγαθόν, **ἔρω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἢ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὅρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλῃς τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι** (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.). **τὸ μὴ καλόν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = εἰάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύννοικος. **μῆτ' ἴσον φρονῶν** = μῆτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας (δι' ἀμφοτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὅποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακὰ).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ἔσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου; καὶ **πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδμασιν**. πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ἐρέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύουσης καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰππέιῳ γένει πολεῦων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμιόνους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οὔτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἔναρθρον λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιουργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἐλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμῶεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινησίας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἄστυνόμουσ ὀργάς**· ὅτι εἶπε περὶ προφορικῷ καὶ ἐνδιαθέτῳ λόγῳ ἐφαρμόζεται καὶ ἐναυθῆ, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικός, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπινόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηγλίσκετο, εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουχούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητάς τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασται**· "Αἶδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαιεὶ ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχετικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγη », **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐννοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὅποια ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῆ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α') 376 - 440

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβλέπω. ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο· **δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς δ' ἀμφινοῶ**. **πῶς ἀντιλογήσω** (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντεῖπω. **εἰδώς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** = Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρα γε συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις νόμοις** ; = δὲν σὲ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; **καθαιρῶ** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐν ἀφροσύνῃ** = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράττουσαν. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐκεῖνη ἢ ἕξαιρα σμένη τοῦργον (τὴν ταφήν) ἐστὶν ἡδε. **θάπτουσαν μετ. κατηγορημ.** **ᾄδε** = ἰδοῦ. **ἄψορος** (ἄψ ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. **τι δ' ἔστιν** ; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημ. κατηγοροῦμ.) **ποιά τύχη** ; = ταύτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; **προὔβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον** = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ ὅποσον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ἄρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. **ἡ ἴπινοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν γνώμην** = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδῶλως. **ἔξαιχῶ** = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀναγκ. αἷτιον· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤξιν δεῦρο...** **χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως καταταρασσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδῶλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κατὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπώμοτος δι' ὄρκων** (πλεονασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὄρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ ἀνωτέρω καθαιρῶ. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφήν

εὐτρέπιζουσα, θάπτουσα. **κλήρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγινε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φορὰν). **θοῦρμαιον** = τὸ ἔρμαιον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω. **δίκαιός εἰμι** (προσ. σύταξις ἀντὶ τίνος ἀπροσ. ;) = δικαιούμαι. **ἐλεύθερος ἀπηλλάχθαι** (πλέον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι τρόπῳ. **πόθεν**· ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιεῖς ;** = ἄρα γὰρ ἔχεις σαφῆ συνειδησιν τῶν λεγομένων σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν**· αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐνοητέον ἐκ τῶν προηγουμένων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω. **ἐπίληπτος** = ἐπ' αὐτοφῶρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ ἦκομεν** (ἀντὶ ἦκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δειν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι** = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκεῖνας ἀπειλὰς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσηραν τὴν κόνιν). **σαίρω** = σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρὸς, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρων κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπὴνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὄσμην...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεφευγότες ὄσμην ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς ρῖνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεπομένη ὄσμη. **ἐγερτί** = ἀγρύπνωσις, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός. **κακοῖσιν** = ὀνειδίσει, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἶ τις ἀκηδήσοι**· πλαγ. ἔρωτ. πρῶτ. ἔξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ. ῥήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἔως ἔτου. **μέσῳ**· κατηγορ. **ἐν αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). **θάλλω** = καίω (ὡς ἀμετάβατ. ἐδῶ). **τυφῶς** = μανιώδης, καταιγιδώδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηνία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλλωμα. **ὕλης πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. = προσέτι δέ. **ἐμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστρόβιλου) = ἐπληρώθη. **μύω** = κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). **εἶχο-**

μεν τὴν θείαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῶ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακωκῦει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου ὄξειαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξεωργισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. ὄρφανόν = ἐστερημένην. κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. ὄρφανόν κενῆς (πλεον.). ψιλόν = γυμνόν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἐξώμωξε = γοερῶς ἐστέναξεν. ἐκ δ' ἄρας (τμησὶς) ἤρατο = ἐξέφερε δὲ φοβερὰς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρήλατος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὑδρία, τὸ κανάτι. χοαὶ = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιρραίνει· ἰέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω τῆς. σὺν-θῆρώμεθά (τμησὶς) νιν = συλλαμβάνομεν ταυτοχρόνως αὐτήν. ἡλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἡδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. ἦδιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν : τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός μου. ἦσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό : εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν) ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολούθησασα δεινὴ συγκρούσις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ρυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατὶ ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; Οἰδιπόδα· ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προέρχεται οἷονεὶ ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρὸς. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὁμιλεῖ τῶρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν ; ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπίμωτον· πῶς ὁμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ ; ἔρμαιον· ἐλέγετο οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὐρημα, τὸ ὅποσον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνου (κοινὸς Ἑρμῆς). **τυφῶς αἰείρας σκηπτόν...** ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν ἄνδρες, οὐχὶ ὁμως καὶ αὐτή. **χοαῖσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουν αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρῶχον, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτηῆρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ,** ἔνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεῶν** = κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας τῆς πρὸ τοῦ Κρέοντος ἴσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς** = ὁμολογεῖς. **καταρνεόμαι - οὔμαι** = ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε ; καὶ φημί οὐκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὔσα τοιοῦτοτρόπως πειρακτικῆ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἔνν. δρᾶσαι). **οἷ** = ὄπου. **αἰτία** = κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανεῖλθῃ βραδύτερον, μεταμφιεσμένος, ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος** = οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἤδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἤδεις (οἶδα). **τάδε** = τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἐμελλον** (ἔνν. εἰδέναι) = καὶ διατὶ ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται) = καὶ ὁμως (μολονότι δηλ. ἐγνωρίζεις). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν...** **ἐν ἀνθρώποισι** = μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον** = ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύ. **τὰ σὰ κηρύγματα,** τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονησεως. **ἀσφαλῆ** = ἀσάλευτα, στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετ. **ὥσθ' ὑπερδαμῖν** (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω) = ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ** = ἰσχύουν, ἔχουν κύρος. **ἐξ ὅτου φάνη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἐμελλον** = δὲν

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἢ σειρά τῶν λέξεων: οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀιδῶς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. **ἔξῃδη** (ἔξειδα) = ἐγνώριζον καλῶς. **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπρωμένου χρόνου. **αὔτε** = τοῦναντίον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ.: καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός, μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **καθανών**· ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλγος ἐστὶ** = οὐδὲν μὲ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκείμε. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δις· τίνος εἶδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἢ ἀπόδοσις;). **τὸν ἐξ ἐμῆς μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθαρπτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἐμᾶς μητρός θανόντ' ἄθαρπτον ἠνσχύομην νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα... σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνειάν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὠμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προσελθὼν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σκληρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγορ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι) **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινῶνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἢ σειρά τῶν λέξεων: εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (όντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου: τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἢ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται

εις τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαινε. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν πράξιν (τὴν ταφήν). ἦδε· καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τοῦτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχησιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἐπραξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ α' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποῖον γίνεται ἐκ τοῦ ἀ στερητ. καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλικὴ μου αὐτὴ ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξαχλοουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) = ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου, εἴθ' ὄμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντός ἡμῖν Ζηγὸς ἐρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὄλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηγὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου· γεν. αἰτίας. βουλευσαί (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν, ἀπεφάσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω - ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμός = ἡ ψυχὴ. ἦρησθαι = νὰ ἔχη συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεὺς = λαθραῖος δράστης. πρόσθεν = πρωτότερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῇ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἦ κατακτεῖναι μ' ἐλών = ἦ νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. μέλλεις (ἔνν. κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφρανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφρανδάνοντ' ἔφρυ = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστά εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος· μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλέεστερον κλέος. = μεγαλυτέραν δόξαν. ἦ τιθεῖσα = ἦ εἰ ἐτίθη. τοῦτοις, τοῖς ἀποτελοῦσι τὸν χορὸν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τούτοις λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν** = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογηθῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτούς (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ἐγκλήω γλῶσσαν** = δίνω τὴν γλῶσσαν. ἢ **τυραννίς** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. **πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεχτεῖ. **τοῦτο** · τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἢ ταφή τοῦ Πυλυνεῖκος. Τὸ **ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγουμ. ὄρας, ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέλην των τὴν οὐράν) = συμμαζεῦω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν. **ἐπαιδοῦμαι** = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφορετικὰ ἀπ' αὐτούς, διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὔτοι. **εἰ φρονεῖς** = ἐάν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελεῖς τὰς σκέψεις σου (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σὲ σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ** · αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦμαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχρὴ. **ὁμόπλαγχνος** = ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνεῖκος (ὁ Ἐτεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἐνν. γεγώς. **πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν** = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνεῖκη) χάριν δυσσεβῆ ἐκείνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεῖκη, ἢ ὅποια μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον (τὸν Ἐτεοκλέα) ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδίδων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεῖκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα... **εἰ τοί σφε τιμᾶς**, ἐνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ** · τὸν Ἐτεοκλέα. **πορθῶν...** ἐνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ αὐτῆς. **τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζωνται ἐξ ἴσου δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχῃ τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦτα διακρίσεις περὶ τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμισῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναγαπῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν** = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νῦν** = λοιπόν. **κείνους** · τοὺς ἐν Ἀθῆναις καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος...** εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημι δρᾶσαι... ἡ κατά τοιοῦτον διττὸν τρέπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἥρωίδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς·** θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὁποῖοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, τότε θὰ ὑπῆκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη·** ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνες καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνεκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδὸν τι μῶρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπροεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξὺ τῶν δύο. **τὰ σκληρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου·** ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δοῦλος·** ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμός. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐα (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν·** καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύνανται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 - 581

Λεξιλογικαί. και μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβομαι και εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλύψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ὁποία καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν και ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὀφρῶν** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὀφρῶν ὑπερ** = κατήφεια δὲ ὡσὰν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὀφρῶν αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματόεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων και τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρῳ = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐῶψ** - εὐῶπος = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐῶπα προῦθλε και ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχων μεγάλους και ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκου** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἶμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἶμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορᾶς (πανοῦκλες) και ἐπαναστάτιδας. **ἡ Ἰομῆ** (ἐξόμνυμι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὀμορροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ρόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας και φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα και ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἑάσει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαι τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμετοχόν. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμετοχός. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνίστορές εἰσι** = ξυνίσασι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρχτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξλιεῶνω. **μοι κοινὰ** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ με ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἐμαυτοῦ** = οἰκαιοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θήσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σου, ἐὰν στερηθῶ σοῦ. **κηδεμών** (ἐνν. εἶ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταυτ' ἀνιᾶς με** (συντάσ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ρῆμα ἀνιᾶ σε) = ὅπωςδῆποτε ὅμως αἰσθανομένη θλίψιν. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῦμ' ἐγώ ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύνamai νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀρνοῦμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετᾶσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί**. **αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρητοῖς** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ιδέας ποὺ μὲ ὠθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκει (διὰ τοῦ : **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυνεῖκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πράξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιῶσαι νὰ ζῆς. **τῷ παιδε — τὴν μὲν, τὴν δέ**, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφου** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνέκαθεν ἀπίθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὄχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλειψεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν. **γάρ**. αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. : **ναί**, πράσσω κακῶς (= δυστυχῶ), ὕπερ ἢ Ἰσμήνην ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἄνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπασῆ. **γύης** = ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἰέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει**· ὁ Κρέων ὑβρίζων τὴν μηστὴν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἐπιγόνης· τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ γίνῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἴμονος). **ἔφω** = προώρισται, ἐστί. **δεδογμένα ἐστί** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοὶ γε κάμοι**· ποιητ. αἴτια εἰς τό : δεδογμένα ἐστί. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ. 213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβάς ἔτι** (ἐνν. τριβάς χρόνον ποιῆσθε) = μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** = ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένας** = καὶ μὴ χειραφετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέρως. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνίτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. ἐπαναστάσεις θρόνων· ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑποπετεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὐτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάρχη τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν. **ξυμπλοῦν**· οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντας ναυτικὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών**· ἐννοεῖ, ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάρχη τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παράπονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ Ἐπιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφίζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηνέχθη ἡ Ἐπιγόνη παρουσία τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε**· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμήνης ἐχούσης δικαίωμα ἐπὶ τῆς γήινης αὐτῆς ζωῆς, ἧς τὰς ιδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἐπιγόνης, ὡς ἡρωίδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεών της, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστερας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώσιμοι γὰρ χάτερων γυαί**· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρπούς διὰ τῆς ἀρρώσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνοποιίαν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῆ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν υπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. ὦ φίλταθ' Αἴμων· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῆ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνην, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρὸς του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**: ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποταγμέναι υπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννῶσι τέκνα καὶ τνὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἀνδραποδῶδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528-625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. ἄγευστος (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθείς, ὁ μὴ δοκιμάσας. αἰὼν = βίος. οἷς = ὄν. δόμος = οἶκος. ἄτα, δωρ. (ἄτη) = συμφορά· γεν. διαίρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά. ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς = ἐπὶ πολλὰς γενεάς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων: οἷς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. ὅμοιον = (ἐνν. ἐστὶ). ὥστε = ὅπως. ποντίας δυσπνόις Ὀρθήσσαισι πνοαῖς (ἀναγκ. αἴτ.) = ἐνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Ὀρθακικῶν ἀνέμων. ὕφαλον ἔρεβος = τὰ σκοτεινὰ ὕφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). ἐπιδράμη = διαδράμη· ἡ σειρά τῶν λέξεων: ὅμοιον ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόις ποντίας Ὀρθήσσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὕφαλον ἔρεβος. βυσσόθεν = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένου. κελαινὸς = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χροῶμα. κυλίνδω = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἡ θις - θινὸς = ἡ ἀμμόδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. δυσάνεμος = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. βρέμω = ἀντηχῶ. στόνος = στε-

ναγμός, μυκηθμός. **στόνω βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **ἀ. ἀρχαῖα** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὀρώμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν παρήχησις τοῦ **π. οὐδ' ἀπαλλάσσει** = καὶ δὲν ἀπολυτρῶνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί. **νῦν γάρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἄντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὴς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμᾶ** (τριῆσις) **καταμᾶ** = κατακόπτει, θερίζει. **φοινία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φοινικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς** (ἐπεξήγ. τοῦ προηγ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἄντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

σ τ ρ ο φ ἡ β'. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα· κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρευῶ) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρω** = ἀγήραστος. **χρόνω** = ἐκ τῆς παρῶδου τοῦ χρόνου. **δυνάστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς ἔδραν. **Ὀλύμπου μαρμαρόεσσα αἶγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλυμπος. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθόν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδὲν πρὸς προχωρεῖ. **πάμπολυ** = παρὰ πολὺ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίαιος θανατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολὺ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **ἄνοια** (ἐκ τοῦ ὀνίνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρω** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ.** γεν. ὑποκ. εἰς τὰ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. **οὐδὲν**

δ' εἰδοῖτι (τινί) = χωρὶς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. **ἔρπει** = ἀνεπαισθη-
τως ὑπεσέρχεται. **πρὶν** = ἕως ἔτου. **προσαύω** = προσκαίω, ζεματίζω.
πρὶν προσαύση πόδα = πρὶν ζεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινόν τι
καὶ τοιουτοτρόπως σωφρονισθῆ). **σοφία·** μετὰ σοφίας. **ἐκ του·**
ποιητ. αἴτ. **πέφανται** = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ
περίφημον ῥήτόν. **ἔσθλόν** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι.
ὄτω δοτ. ἀντιχαριστ. **θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὀδηγεῖ πρὸς δια-
στρέβλωσιν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ'
ἔσθλόν τῶδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** =
διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικά. Ὀδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων
εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνίτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος
μεινάντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ
στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ
τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν,
προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς
ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον
τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγ-
γραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. προβλ. καὶ τό : τέ-
ρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρησσαισι πνοαῖς·** ἐπειδὴ ἐκ
βορᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης,
διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἄθη-
ναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν
αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῶ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν
θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὀρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν
εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων·** ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ
Λαῖου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ
ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαῖου καὶ ἐξῆς. **οὐδ'**
ἔχει λύσιν· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν
ἐπομένῃν γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς
ἐξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὀρέστου, ὅστις
τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπο-
γόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς·** ἀποδίδον-
ται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὑπνος πανταγρεὺς·**
ὁ ὑπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἔμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. **ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν**· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ρητόν : μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχνυμαι** = λυποῦμαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τάλις** -ιδος = μελλόνυμφος, μνηστή. **ἀπάτας** (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν, διὰ τὴν ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικὰ λυποῦμαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ τὴν νὰ δείξῃ εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλονύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. **λυσσαίνω** = ὀργίζομαι· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου ; **πανταχῆ δρῶντες** = καθ' οἰομένην τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορθοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγκλισ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. **ἀπορθῶ-ῶ** = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθοδηγῶ. **ἄξιώσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἐμοί**· ποιητ. αἰτ. **μείζων** = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ ἡγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὄρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅτι σύ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλὰς. **οὔτω γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον : καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι : διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. **πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρῶας γνώμης** (ἐπεξηγ. τὸ οὔτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῇ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. **τούτου ἔνεκα**· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέκνα, **κατήκοος** = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀνταμύνονται κακοῖς** = ἀποκρούσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ· **ἀνωφέλητος** = ἀνωφελής, παρήκοος. **φιτύω** = γεννῶ. **πόνους** = βία, στενοχωρίας. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : εἴποισ ἂν φῶσαι τόνδε τί

άλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολλὸν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. νὺν = λοιπόν. ὑφ' ἡδονῆς· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ οὐνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. ψυχρὸς = παγερός, ἀηδής. παραγκάλισμα = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως: τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ξύνενος (σύζυγος). ἔλικος = πληγὴ λύπη. φίλος = οἰκιακὸς φίλος. πτύω = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι). σικχαίνομαι. ὥσει τε = ὡς. μέθεις = ἄφες. ἐν Ἄιδου νυμφεύειν (σχ. ὀξύμωρον). αἰρῶ ἐμφανῶς = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἐκ πόλεως πάσης = ἐξ ὄλων τῶν πολιτῶν. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. πρὸς ταῦτα = ἔναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). ἐφυμνῶ = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ξύναιμος = ἔφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἐγγενῆ = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἄκοσμα (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθαρχητα. κάρτα = παρὰ πολὺ. τοὺς ἔξω γένους (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. ἐν οἰκείοισιν = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. ὑπερβὰς = ὑπερβὰς τὰ ὄρια ἐξ ἀλαζονείας. ὄστις βιάζεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν σχ. λιτότητας, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. ὃν στήσειε = ὃν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. τοῦδε χρῆ κλύειν = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. καὶ τάναντία = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἤτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδικα. θαρσῶ = ἔχω πεποιθῆσιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφοτα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοίην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... ἐν χειμῶνι δὲ δορός = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος = ἐὰν ἔχῃ ταχθῆ πλησίον. μένειν (ἄν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοίην ἂν. κάγαθὸν παραστάτην = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὕτη - ἦδε - ἦδε, ἡ ἀναφορὰ αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. ἀναστάτους τίθησι = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. συμμάχου δορός = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυμι = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν ὀρθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλοὺς. οὕτως = τούτων οὕτως ἐχόντων. ἀμύνω· συντάσσεται δοτικῆ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ,

ἀρήγω. **ἀμυντέα ἔστι** (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) **τοῖς κοσμουμένοις** (οὐδ. γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίξῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. **οὐδαμῶς ἡσσητέα** (ἡσσωμαι, ἡττώμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τις κατώτερος (ἡττων) μιᾶς γυναικός. **ἐκπεσεῖν** (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐκθρονισθῶ. **εἴπερ δεῖ**· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος**· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίοις ἢ εἰς ὦραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον**· δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντις. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται**· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὁμοίως ἢ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) « οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν ». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε**· ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἔσχευεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ ταναντία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προϋποθέτει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὅλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 - 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρέδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἕνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμε. εἶναι : τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότεον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε**· ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἄν, ὁ δὲ ἂν ἀρμύζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθη εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετή τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἷτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἔαν λέγη τοιούτους λόγους. **οἷς μὴ τέρψει** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἷτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **ὀδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιωτάτη** = πόσον ἀναξιωτάτα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἷτ. **ἦτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικαῖς πλήγμασι πεπτακῶτα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθλαπτον) ὀλέσθαι μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μῆθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς** · τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαίρετων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν : χρυσὸς ἀνθρώπος, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς** · ἔξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἐρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννός, ἐρεμνός) = σκοτεινός. **σίγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας** · β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ : **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**) · ἡ σειρά τῶν λέξ. : ἦ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων ; **νῦν** · ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μοῦνον ἦθος** = ἕνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχει, δηλ. μὴ σχηματίζης γνώμας μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὁ σὺ λέγεις· ἡ σειρά τῶν λέξεων : μὴ νῦν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδ' ἐν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοία. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός,,ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν**. (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης· ἢ κανον. πλοκή τῶν λέξ. : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἤ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρείθροις χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσώζεται** = πῶς διασφύζουσι. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμνα** (αὐτοῖς πρέμνοισι, πρέμνον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεώς· ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητική τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάσῃ, νὰ κανονίξῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τεῖνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἐάν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόπως χαλαρώῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετὰστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετὰβαλλε γνώμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσεστι** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιουτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὖ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· πρβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ῥητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει κ.λ.π.**· παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 - 780

Λεξιλογικά. **καίριον** = ὄρθον. **λέγει**· ὁ Αἴμων. **σέ τε**· ἔνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς υπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.) **κελεύοσασιν**· ἄν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ' ἐπέλιπται νόσῳ** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφῶρον), ὅτι περιέπεσεν εἰς ταιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακοὺς). **νόσῳ** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὁμόπολις λεῶς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπείας). **ἔρει** = θὰ ὑπαγορευθῆ εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἃ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλῳ ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γὰρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὅδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλιῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἴπερ γυνή** (ἔνν. εἶ). **προκῆδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ρῆμ. προκῆδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινί** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινά. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἄρχας** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμεν. ἄμαρτάνεις. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτῆρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὔρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχροῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. **γούν** = τοῦλάχιστον. **ὑπὲρ ἐκείνης** καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. **οὐκ ἔσθ' ὡς** = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. **γαμείς· χρόν. μέλλ.** **ὄλει τινα** = θὰ γίνῃ αἷτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). **κάπα-πειλῶν** = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. **ἐπεξέρχει ὧδε θρασύς** = ἐπέρχεσαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλης θρασύτητος. **κενός** = κοῦφος, μωρός. **φρενώ - ὦ** = νοουθετῶ, συνειζίω. **κλαίων** = οὐχὶ ἀτιμωρητῆ, κατόπιν τιμωρίας. **εἰ μή...** τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ῶν** (ἐναντιωμ.). **δούλευμα** = δοῦλος, ὄργανον. **κωτίλλω** = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). **λέγων μηδὲν κλύειν**· ἀντίθεσις· δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια του ὁμιλῶν πρὸς σέ. **ἄληθες ;** = ἀλήθεια : (εἰρων.). **οὐ** (ἀρμόζει εἰς τὸ **χαίρων**) = οὐχὶ ἀτιμωρητῆ. **δεννάζω** = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διεῖδεν ὁ Κρέων ψόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνεῖαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. **ἐπὶ ψόγοισι** = μετὰ τοὺς ψόγους σου. **ἄγετε** = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). **τὸ μῖσος** (τὸ ἀφηρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. **κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι** = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. **ἔμοιγε** (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **οὐδαμὰ** = οὐδὲλως. **τοῦμόν κρᾶτα** = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. **προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὀρῶν**· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. **ὡς** (τελ.) **μαίην ξυνὼν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων** = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρούουν αὐτήν. **νοῦς τηλικούτος** = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. **βαρὺς** = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). **ἀλγήσας· ὑποθ. μετ. φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰών** (ἢ πρόθ. κατὰ σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῆ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. **τῷ δ' οὖν κόρα** (ὁ δὲ πρὸς δῆλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίχην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. **καὶ κατακτεῖναι**· ὁ καὶ εἶναι ἐπιδοτικός· ὄχι μόνον καταδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἔνν. οὐ νοῶ κατακατεῖναι). γε = τοῦλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς καλὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφέ = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θά βάλω νὰ θάψουν. κατώρυξ - υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκκος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζφών, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μίσημα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἔνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. ὄν μόνον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ. ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ ἄρχειν... ἰδὲ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔνοιαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτου ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. **πετρώδει κατώρυχι**· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. **ἄγος**· ἦτο ἀρχαία σημήθεια νὰ παραθέτου ἐἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ὅπερ ἦτο μισρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

TRITON STASIMON (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ. **ὄς ἐν κτήμασι πίπτεις** (τὸ ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς) = ὄς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσῃς = ὁ ὁποῖος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. **Ἔρωσ.** ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις **σύ**, τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μέζονα ἔμφασιν καὶ ἐνάργειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος**· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννουχεύω** = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος**· κατηγορούμενον, ἐξηγούμενον δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδεις σε φύξιμος (μεταβατ.) = οὐδεις δύναται νὰ σὲ διαφύγη. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφάσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. **μαίνομαι** = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. **παρασπῶ** = παρασπλανῶ, παρασύρω. **ἐπὶ λῶβα** (τελ. αἷτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφήν. **τὸ νεῖκος** = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαχῆς: **τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων** (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). **ἔχεις ταράξας** = ἔχεις ἐγείρει. **ὁ ἕμερος** = ὁ πόθος. **εὐλεκτρος** = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὥραία. **βλεφάρων**· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἕμερος. **νύμφας**· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. **ἐνεργῆς** (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. **πάρεδρος** (παράθεσις τοῦ ἔρωτος, ἕμερος) = συμπάρεδρος. **τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν** = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. **ἄμαχος** = ἀκαταγώνιστος. **ἐμπαίζει** = παίξει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικά. Ἔρωτος· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσθητος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρων τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἐρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ. **ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς**· ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνος ποιητοῦ Ἀθ. Χριστοπούλου «ἐσὺ θεοῦς κι' αἰθέρια, οὐράνια κι' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις». **τῶν μεγάλων θεσμῶν**· ὁ Ἔρωτος, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801-943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομὸς 806-882)

α') 801-882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὄρῶν καὶ ὄθ' ὄρῳ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. **ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον** = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἐνν. τὸν Ἄδην).

στροφὴ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπι-νυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κευθος** (τὸ) = ὁ κευθμών, ἡ κρύπτη. **φθινάδες νόσοι** = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = ἀυθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀντιστρ. α'. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθώνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσός ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δηλ. ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό, οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ὡς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραινομαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τοῦτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς** - ἄδος = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς βράχως τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρυες (ἐδῶ ὄφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. **ἄ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιότητα τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια Ἡσειρά τῶν λέξεων: **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθέοις.**

λαχεῖν μέγα ἔστι (τινι) **φθιμένα** = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ἡ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἡ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος της τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὁραμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αἰολικὸς τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπικτῶμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα... ἔρχομαι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἀκλυτος. **οἰοῖς νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίους) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἰργνυμι, εἰργω) = εἰρκτῆ, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσὰν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἓν αὐτῶ ζωντανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ. ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσὰν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξύ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητικῆ), βαρέως ἡμαρτες. **βάθρον δίκας** = βᾶσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθείς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερὸν). **ἄθλος** = ἀγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρὶς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρὶς (δηλ. ἐπανελημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ρίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἡ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῶν κλπ., χρησιμ. δὲ ἡ δοτικὴ αὐτὴ ὡς ἐπεξήγησις τοῦ: ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἄται** = ἄται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προσελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτώξεις, πλαγιάσματα τῆς... **αὐτογέννητα** (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτων πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ἢν αὐτὴ ἡ ἰδία ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἄραϊός** = ἐπικατάρατος. **μέτοικος** = ἕνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότυχος. **κυρέω-ῶ**

= τυγχάνω. **κατήναρες**· άόρ. β'. τοῦ άποθ. ρήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων **κράτος δέ** (τοῦτου) **ᾧ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατόν πέλει** = ἡ ἐξουσία δέ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὁ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλαυτος.

Πραγματικά. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεκατονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλοπαιδα. Ἐν τῷ κομμῶ, στίχ. 806 - 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἠραὶς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου κοινοῦ ἀνθρώπου, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς υπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρὸς τῆς τὸ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμὸς, λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν ; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἰόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιστάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμόν. **ὕμεναιων**· οἱ ὕμεναιο ἦσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθαλάμιος ὕμνος ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἰσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξάίρεσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεῖα μορφή καθήμενη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρροοῦσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητῆς Πausανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεᾶν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὅποῖον ἠσκολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποίησις. **θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὗ υἱὸς ἦτο ὁ πατὴρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀποτελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτῶμαι**· συχνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίοις ἐπικλήσις τῆς περίεξ φύσεως, τῆς θαλάσσης, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότημων γάμων**· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκου, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἀφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπαφῶ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῶ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἔκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδῆ** = θρηῆνος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἄρ' ἴσθ' ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γούους, οὐδ' ἂν εἰς παύσαιτ' ἂν λέγων; **οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα**; ἴσοδυν. πρὸς ἔντανον προσταγὴν = ἀπαγάγετέ τὴν τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). **περιπτύσσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ρημ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἀγνοί**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεύει αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφρίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαίωματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶναι) μετὰξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικός θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰέφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορεύομαι πρὸς τοὺς ἑμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ῶν ὀλωλότων πλείστον ἀριθμὸν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ῶν λοισθία** (ἡ ῶν γεν. διαιρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος ὁ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλην-προσφιλῆς-φίλη** ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα**· οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἐτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιᾶδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονουῖσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ** ἀνήκει εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσήπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα**· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος. Ἡ μετ. **καθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότοι** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμέταβ.) = εἰάν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὄστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι**· τοῦ ῥ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῇ βίασιν ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἱόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἁμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἐγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσιν. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχω οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ. **εἰς κατασκαφᾶς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποῖαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκη**ν = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **ξυγγινώσκω** = λαμβάνω γνώσιν, διδάσκομαι. **παθόντες ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλωμεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ρῆσιν: ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καὶ** = ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως** = ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν** = ἀκόμη ἢ ἰδία ψυχικὴ ταραχὴ (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοὐλάχιστον. **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει** = θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυάτω** = πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφίκται** = ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθούμαι** = οὐδὲν σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι** = ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς** = προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι** = τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασίλειδᾶν** = βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα** = ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲ εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ 'τίμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοὺς προηγουμένους λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τῶρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὠρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων τῆς, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν τῆς, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἄλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνεΐκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνην τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτιμήσιν τῆς πατροπαραδότου παρ' Ἑλλήσιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνδεόντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν.

TETARTON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944-987)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (β. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐνοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην («τέτλασι»). **Δανάνης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγεῖφ οἰκοδομήματι). **χαλκόδετοι αὐλαί** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁσαίου εἶναι προσηρμοσμένα διὰ χαλκῶν ἡλῶν χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασεν ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορούτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄμοιριδία δύνασις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. Ἄρης (μετωνυμ.) = πολεμικὴ δύναμις. πύργος. ἔνν. οὔτε καὶ ἄν τις ἐγκλεισθῆ ἔν πύργῳ. ἀλίκυπος = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπόμενος. κελαινὸς = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χροῖμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. ζεύχθη = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). ὀξύχολος = ὀξύθυμος. κερτομίους ὀργαῖς = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὀργῆς γου. ἐκ Διονύσου, ποιητ. αἰτ. κατάφαρκτος ἐν πετρώδει δεσμῶ = κατάφαρκτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρώδες δεσμωτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὀποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). οὕτω = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). ἀποστάζει = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξαψὶς τῆς μανίας. ἐπέγνω = ἦλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. μανίας ψαύων = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. κερτομίους γλώσσαις = μὲ πειρακτικούς λόγους. παύεσκε = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. ἐνθεος = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. εὖιον πῦρ = τὰς ἀῖδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συναδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῖ, εὐοῖ. φίλαυλος = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ἦ β'. κυανέων = σκοτεινῶν (ἰδὲ πραγματ.). διδύμας ἄλῶς = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. ἀκταί, ἔνν. εἰσί, κεῖνται. ἰδ' = ἰδὲ = ἡδὲ = καί. ἄξενος = ἀφιλόξενος. ἴνα = ὅπου. ἀγχίπολις = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησοῦν) πάροικος, γείτων. ἀρατὸν = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. ἔλκος τυφλωθὲν = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τῆς τυφλώσεως). δάμαρτος (ἦ) = σύζυγος. ἀλαόν (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). κύκλοι ὀμμάτων = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. Τά: δισοοῖσι Φινειδαῖς καὶ κύκλοις ὀμμάτων ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισοοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. ἀλάστοροι = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἔγκλημα θεότης.) ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς. αἵματρηαῖς (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἵματώσουν, νὰ γίνουν αἰμόφυρτοι. ἀκμαὶ κερκίδων = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἰγυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὕφανμα). ὑφ' αἵματρηαῖς χεῖρεςσι κλπ. δοτ. ὀργανικῆ· ἡ σειρά τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἴν'

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως: ἵνα ἀγχίπολις Ἄρησι εἶδεν ἀρατὸν ἔλλκος τυφλωθὲν ἀλαῶν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τὸ: ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῖσι Φινεΐδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χείρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστρ. β'. **κατὰ δὲ τακόμενοι** (τμησίς) = κατατηκόμενοι δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτράν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (ῥ. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγὴ, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἀρχαιόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσεν) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα). **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκηρμνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κάπ' ἐκείνα ἔσχον** (τμησίς) = καὶ ἐκεῖνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκείνης ἐστράφησαν. **μακραίων.** = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαίωθεν).

Πραγματικάι. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὴν νὰ παραμυθῆσθαι τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὴν νὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην: ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἶονοι παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γεννήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεῦσθαι τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἕνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὴν νὰ ἀποφύγῃ αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσῆ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**·

αὐται κατ' ἀρχὰς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δράμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιοιυτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινούντο κατ' ἀρχὰς καὶ συνεκρούοντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται, ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **Ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεύετο ὅτι οὗτος κατῴκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠὲ χαριστέος παριστάμενος μάρτυς αἱματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὁ περωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγε ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἄρπασας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρεΐθυιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς περωτωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱούς. Ἀλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθεϊρξάς τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητρικᾶ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεΐρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐν τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένον μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρα τῆς Θράκης. **ἄμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαις, ἀν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988-1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἔξ ἑνός** (προσδιόρ. ὄργαν.) = δι' ἑνός.

κέλευθος (ἡ) = ὁδός. προηγητής = ὁδηγός. οὐκουν ἀπεστάτου = ἀλλ' ἅμως δὲν ἀπεμακρυνόμην. φρενός = μαντείας, γνώμης. πάρος γε· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν του Μεγαρέα ἢ Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. τοιγάρ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ = διευθύνω ὡς κυβερνήτης. ὀνήσιμος (ῥ. ὀνίνημι = ὠφελεῶ) = ὠφέλιμος. πάσχω ὀνήσιμα = ὠφελουμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεπονθῶς ὀνήσιμα ἔχω (= δύναμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). βεβῶς· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. ("Ἐκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καί : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θᾶκος = ἔδρα. ὄρνιθοσκόπος = τοῦ οἰωνοσκοπεῖου. ἴνα = ἔνθα. λιμὴν = τόπος καταφυγῆς. οἰωνός καὶ κατωτέρω ὄρνις = πτηνόν, ὄρνεον. ἦν ἀντί ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνώως - ὤτας = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάζω = ἐκβάλλω κρωγμούς. οἴστρος (ὁ) = μανία. βεβαρβαρωμένος = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας (ἀντι κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐάν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). κακῶ οἴστρον καὶ βεβαρβαρωμένον = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὅποια ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτου. σπάω = σπαράττω. φονός = φονικὰς (ῥίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). χηλή (ἡ) = ὄνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. ὄργάν.). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἔργον (ὡς τυφλός). ροῖβδος (ὁ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. οὐκ ἄσημος (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφές. δεῖσας· ῥῆμ. δέδοικα. γεύομαι = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. πάμφλεκτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. "Ἐφαιστος· μετων. ἀντι πῦρ. σποδός (ἡ) = τέφρα. κηκίς - ἶδος = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωματῶν. ῥῆμ. κηκίω = ἐκρέω, ἀναβλύζω. μυδάω = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων, δηλ. μυδώντων μηρίων = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. μηρία δὲ ἦσαν τὰ ὀστᾶ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μύρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (με-ταίρω) κατηγορ. = μετεωρίζομαι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντὶ καταρρυείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὀστέων μῆρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρυεσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **ματεύματα ἀσῆμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἕνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς προηγουμένης λέξ. : **τοι-αῦτα**. **ἡγεμῶν** = ὀδηγός (ὁ ὀδηγῶν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενός** (ἀναγκ. αἴτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντε-λεῖς** = ὅλαι ἐν γένει ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστῖαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐσπαργμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τὸ : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἴτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρόν. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυσατὰς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὐσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῦτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὁσάκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἄνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικῆν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οῦμαι** = θεραπεύω, διορθώνω (ἔνν. ἀντικείμεν. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = ἀμετάπειστος. ἄκαμπτος. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια, ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαιότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαιότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρῶμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινὶ** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅ,τι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτείνω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὐ φρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ συμφέρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελεῖ.

Πραγματικά. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγήν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητα νὰ ἐννοῇ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῶ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκόπον**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Παισανίας (Παισ. 9, 16, 1). **Ἐμυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἤναπτε τὸ πῦρ, ὁποῖου εἶδους φλόγα εἶχεν, ἂν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέτοισιν Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολοντί πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα, ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολή ἦτο μέρος τῶν σπλάγχων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλή, ἡ χολή ἔλειπε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς** κλπ. Ἄφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὄρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς ἀυθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου. **κουδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαί** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἔξεμπολάομαι-ῶμαι** = παλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐμφορτίζομαι** φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμπορεύομαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσῃτε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγὼ φοβηθεῖς τὸ μίσημα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοί πολλά δεινοί** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποῖον τοῦτο**...σὺμπτυξις τῶν δύο προτάσεων: **ποῖον ἔστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἢ ἀφροσύνη, ἢ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύρανοι. **ταγὸς** = ἡγεμὸν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἶσθα λέγων ταγούς ὄντας ἂν λέγῃς;** ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδήποτε λέγεις; **ῥοσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὕτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικήν σου γνώμην; **ὥς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτάς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. κούδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι. οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν κατηλευσμένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (περβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἔνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δύλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδρακε...»). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνητῶν κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεϊς καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποιαι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἱπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Ὀλυμπον, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. κάτισθι· ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελών** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγγνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκουσ καὶ τῆς Ἀντιγόνης· ἡ σύνταξις **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς **ἔση**, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἄμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἔννοσὶ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσοσι τὸν προσηγοῦμ. στίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἔννοσὶ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἔστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὖς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσηγομένου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ ὅλη πρότασις : ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀπ' ἐτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἔστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὖς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχωὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδεῖων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχὼν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ῶν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιωμάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἐρμηνεῖαν : ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ἀυθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων** (γεν. αἰτ. : = διὰ ταῦτα (ἐννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκουσ καὶ τὴν ἐγκάθειριξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὕστεροφθόρος** = ἡ ὕστερον (μετὰ τὴν κακίην πράξιν) βλάπτουσα ἢ τιμωροῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῇ ὑπὸ τῶν Ἑρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλαχῆς εἰς τὰς ἰδίας μὲ αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφοράς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρόω-ῶ** = ἀσημῶν, περικαλύπτω μὲ ἄργυρον· ἐδῶ : δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβή** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὕπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρυδίκης)· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κωκῦ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **ἐχθραὶ** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥῆμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἔριδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκου). **καθαγνίζω** = καθιερῶνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθήκον· (μετὰ τινος σαρκαστικῆς ειρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθήκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιλίας των). **ἔστιοῦχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμοὺς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξέυματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα. **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ἰδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. δεινὰ θεσπίσας = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἐξ ὄτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἢ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὺτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ. εἰκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.). **πατάξαι θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνεσ** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖς** = συμβουλεύεις. **παρεικαθεῖν** = τῷ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὅσον γ', ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακόφρονας** = συντέμνω τὴν ἑδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδήριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτῃς· (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἴμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. **ὄρμᾶσθε** = ἐκκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περιοπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις : **δέδοικα γὰρ μὴ ἀριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σώζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιοῦτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἢ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου.

Πραγματικά. τρόχους ἀμιλλητήρας· τὸν Ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ**· ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἀξίνας**· διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκου καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι**· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνείκη, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἥτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115-1153)

Λεξιλογικά. στροφή α'. πολυώνυμο· ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Δίονυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἴακχος, Διθύραμβος, Εὖιος κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλωμαι) = χάσμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέφω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμρέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίαις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἐορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημῆ

τηρ. **Βακχῶν** = τῶν Βακχῶν (ἀκολούθων τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾶ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. ('Εθθηκε τὸ ἔλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὑγροῖς ρεῖθροις καὶ ἐπὶ σπορᾶ** προσδιορίζουν τοπικῶς **τό :** Θήβαν, καὶ ὄχι τὸ ἴ ναιετῶν.

ἀντιστρ. α'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ ὕρους, τὸ ὁποῖον ἔχει δύο κορυφὰς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στεροφ-οπος** (στερ-ἐξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄπ-ὄψις) = ἀπαστραπτῶν, λαμπρός. **λιγνύς** (ἡ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκιοι — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νάμα** (β. νάω = ρέω) = πηγῆ. **κισσῆρεις** = κισσοστρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά·** ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἐνν.σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐάν) = ὑμνῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυιὰ** (ἡ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **τάν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν. **σὺν κεραυνία μητρὶ** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἰναίγνωστον ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὅλῃ του τῆ μεγαλοπρεπεῖα, καὶ κατεκάη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶρος τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἐνν. τὸ μῖασμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρσίω ποδὶ** = μὲ καθαρτήριον ἐρχομὸν, ὡς καθαρτής. **στονόεις** = πολύστονος, πολυθόρυβος. **πορθμόν·** ἐνν. τὸν Εὐριπον.

ἀντιστρ. β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίον** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστής. **παῖς Διὸς γενέθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρός ἐμφανίσθητ. **περίπολοι** = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι καὶ Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεῶ** = μέλπω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικάι. "Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Ἀθβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀναφέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δράμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν προῆλ-

θε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἴταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἴταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλαὶ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἔνδοξον αὐτήν, διότι ἤκιμαζε τότε ἡ Κάτω Ἴταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδας, εἰς τὴν ὅποιαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 44 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα, ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰακχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίαν. **Βακχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἔννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπειαν. **Κωρύκιοι νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βακχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεῦτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρὼν ὁ Βάκχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων ὀρέων**. πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νῦσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοϊκῆς, ἡ ὅποια ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἔννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἥτις ἔθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνόπληκτος), μολοντί δὲν ἐπλήγη αὐτὴ, ἀλλ' ἀπέβαλε πρόωρως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν περὶξ αὐτῆς. **Ἰακχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρῆσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων· ἀνήκει καί εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροικοι, διότι κατόικουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **σάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω - ᾧ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σάνταξις : **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὅποῖον σάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. βίον**· ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα**· **σχῆμα χιαστών. ὀρθῶ - ᾧ** = ἀνορθῶν. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστῶτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ**· ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος. διὸ ἐρμηνευτέον τὸ **γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοί** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ** = γενικῶς ὅλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀμάρζω, εἶμαι εὐτυχῆς. **τέκνων**· ἐνν. τὸν Αἴμωνα, διότι ὁ Μεγαρεύς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεΐται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθμι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι)· ἐτέθησαν προστακτικαὶ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως : ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. **τάλλα**· δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **σικιᾶς καπνοῦ**· γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονήν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαράν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὁμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὀπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, **χάριν** τοῦ ὁποῦ ἦλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), ὃ ἦκεις φέρων ; **τεθῆαι**· μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογία του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγούμενως μακρολογία του εἶπεν ἀποτόμως : αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φονεύει;** ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. **ὁ κείμενος** = ὁ φονευθεὶς. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. **φόνου**· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τούπος** = τὸ μάντευμα. **ὡς ἄρ' ὄρθον ἤνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. **βουλεύειν** = νὰ γίνη σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρ** - τος = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. **ὄμοῦ** = πλησίον. **ἦτοι κλύουσα παιδὸς** = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου τῆς. **τύχη** = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπειᾶς ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὄρθοι...** ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὀμιλεῖ ὡσὰν πιστὸς ὁπαδὸς τῆς ιδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῶ ἀκούσματι δὲ τοῦ : **Αἴμων ὄλωεν**, κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. **ἵνα ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων καὶ Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὑπτίος** (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηγῆς. **δεῖσασα** (ρ. δέδοικα). **πρὸς δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπευνιδῶν της. **ἀποπλήσσομαι** = λιποθυμῶ. **ὅστις ἦν...** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ **ἄπειρος** σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῳ κοῦδὲν παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλθάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὀδηγός. **πόσις** = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχόν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὄργας κατασχεθεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὄργην των (ἦν εἶχον, διότι ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκου). **νεοσπὰς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὃ δὲ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνείκου). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρώας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμάτων** = ὄξυφώνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἐστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δὲ** = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **περιβαίνει ἄσσημα βοῆς** = πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσημα** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσημα ὠκείς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδήν). **ἄρμον χώματος** = ἄνοιγμα τάφου. **λιθοσπαδῆ** = γινόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος. Ἡ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἀθρήσατε (ἀθρέω-ω)**, **δύντες ἄρμον λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χωθῆτε) διεισδύσατε εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσατε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. **εἰ τὸν Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος (ἡ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἦτο χωρὶς καρδιά, εἶχε χάσει τὸ ἡθικόν του. **ἐν λισθίῳ τυμβεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θαλωτοῦ τάφου. **βρόχος μιντώδης** = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστής, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δὲ (Αἴμονα) προσκείμενον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θρηνώ μεγαλοφώνως. **φθοράν** = ἀπώλειαν. **τῆς κάτω** = ἡ ὅποια τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. **στυγνὸν** = ἀπαισίως. **δύστηνον λέχος** = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. **ἐν τῷ (τίνι) ξυμφωρᾶς** (γεν. διαιρετ.) **διεφθάρης**; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; **ὄσσοισι** = ὀφθαλμοῖς. **ἰκέσιος λίσσομαι** = θερμοπαρκαλῶ. **παπταίνω** = προσβλέπω. **διπλοῦς κνώδοντας** = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. **φυγαῖσιν** = πρὸς φυγὴν. **ἀμπλακίσκω** = ἀποτυγχάνω. **αὐτῷ χολωθείς** = ὀργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρός του). **ὥσπερ εἶχε**· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. **ἐπενταθείς** = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. **ἤρεισε** = ὥθησε, ἐνέπηξε. **μέσσον** (κατηγ. τοῦ) **ἔγχος** = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. **ὕγρον** = χαλαρόν, ἄτονον. **ἔτ' ἔμφρων** = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. **φυσιῶ** = φυσῶ ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. **ὄξειαν** = ὀρηγητικὴν. **φοινίου σταλάγματος** = φονικοῦ αἵματος. **τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν** = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετήν. **δείλαιος** = ὁ δυστυχής. **τὴν ἀβουλίαν** (κατὰ πρόβληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δράμα. **κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ**· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἷς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἷς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὴν ἀνασπασθῆ δὲ (τὴν ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε τὴν ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **οὐκ ἄπειρος** (τί ἐνοεῖ διὰ τούτου;). **ἐνοδία θεός**· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριδοῖτις, Τυμβιδία κλπ. ἐπεκαλεῖτο. **οἰκείας χθονός**· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιστάτων χρόνων εἶναι τὴν ποθῆν τὴν ταφῆν ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυνείκης ἐν τῇ πατρὶα γῆ παύει τὴν εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· μὲ πέτρας καὶ ὄχι μὲ τάπητας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἔτ' ἄσσον** κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας τὴν πλησιάσασιν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμον χύματος** κ.τ.λ.· οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυ-

φθῆ διὰ χόματος καὶ ὁμοίαζον ἕξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἢ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἴσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιοῦτοτρόπως, ὥστε εἷς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἄρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεύς. Τοιοῦτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνος**· σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιοῖ ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὠμῶν.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικά. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη*** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἐκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι με ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδίκη ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπη τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. Ἡ σύνταξις: βόσκομαι δ' ἐλπίσιν κλύουσαν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιῶσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηγεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμῃ ἄτοπὸν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐνοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενομημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μέλλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβόν, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = με τὴν σιωπὴν τῆς. **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἤλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μνῆμα** = φανερόν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάξει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: «αὐτὸς ἀμαρτῶν».

σ τ ρ ο φ ἠ α'. **δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἀνολβα ἐμῶν βουλεμάτων** = ἀνολβα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλευματα. **ξὺν νέῳ μό-**

ρφ = μέθνατον καινοπρεπή (διότι ηῦτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρός). **ἀπελύθης** ἐνν. τοῦ ζῆν. **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε**· ὅτε προεκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα**· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφορὰν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρᾳ** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅλως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρᾳ. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρία βουλευματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιώσειν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μυρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰ-λιάδ. Χ 340, 515). **καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφῆκει...** εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολοιθῶν του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῦς**· οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἐνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὕψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). **ἦ ; = ἄρα γε ;** **παμμήτηρ** = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. **α'. δυσκάρτος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. **προπέμπω** = ἐξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεχειργάσω** = ἀπετελείωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλήγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἡ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοιχθήσαν). ἔναντα = ἀπέναντι. πότημος (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. ὀξύθηκτος = ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. βωμία = οὔσα εἰς τὸν βωμόν. λυεῖ = παρέλυσε. κελαινὰ (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. λάχος (τὸ) = μοῖρα. λυίσθιον (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. ἐφυμνῶ = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτό. "Αἶδου λιμὴν, ὁ λιμὴν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμὴν γαλήνιος πάντας. ὄραν πάρεστιν· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἡ β'. ἀνέπταν = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ »). ἀνταίαν (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρός εἰς τὸ στήθος. τί μ' οὐκ ἔπαισεν (ἰσοδυν. μὲ ἐντονον προτροπήν) = ἐμπρός, ἃς μὲ κτυπήσῃ τις. ἀμφίθηκτος = ἀμφίστομος. συγκέκραμαι = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. δῦα = δύνη = δυστυχία (προσωποπ.). ἐπισκῆπτομαι = κατηγοροῦμαι. τῶνδε μόρων κάκεινων· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. : ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκῆπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κάκεινων μόρων. ποίω δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς; = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἑαυτὴν ἀπέθανεν; ὅπως = μόλις. ὀξυκώκυτον = τὸ ὅποιον ἐθρήνησε μὲ ὀξείας φωνάς. τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἐμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν = ἡ αἰτία (ἢ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῆ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φράμ'** = φραμί = φημί. **ἔτυμον** = τῆ ἀληθεία. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπῃ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι : **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα**. Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) ὄντα κακὰ. (Γίνονται δὲ συντομώματα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὕψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. β' **τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ. : φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγχι μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν). **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **δοίσι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἐφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκός. **τὰν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δέ** = ἐφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἄφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγου, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἕξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία. **πολλῶ πρώτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλαυχίαι, κομπορημοσύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς** παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μετὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφή τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἤτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

Προσπαθώντας να απαντήσουμε στην ερώτηση: «Ποιο είναι το μέγεθος της επίδρασης της εκπαίδευσης στην κοινωνία;», μπορούμε να πούμε ότι η εκπαίδευση είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στην ανάπτυξη της κοινωνίας. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που μεταβιβάζει την κουλτούρα και τις αξίες της κοινωνίας από γενιά σε γενιά. Επιπλέον, η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική αλληλεγγύη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ειρήνη και την κοινωνική σταθερότητα. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ευτυχία και την κοινωνική ευφορία.

Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική αλληλεγγύη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ειρήνη και την κοινωνική σταθερότητα. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ευτυχία και την κοινωνική ευφορία.

Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική αλληλεγγύη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ειρήνη και την κοινωνική σταθερότητα. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ευτυχία και την κοινωνική ευφορία.

Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική αλληλεγγύη και την κοινωνική δικαιοσύνη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ειρήνη και την κοινωνική σταθερότητα. Η εκπαίδευση είναι ο βασικός μηχανισμός που δημιουργεί την κοινωνική ευτυχία και την κοινωνική ευφορία.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

A. Είσαγωγή	3
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	63
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	179

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πολλῶν ἢ χρησιμοποιοῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η' / Γ', 1962 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΙΑ 20.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1081 / 12-4-62
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - Κ. ΑΛΕΞΙΑ, Εὐήνου 9

